AD CASUS CONSCIENTIÆ

DE MANDATO

OLIM

EMINENTISSIMI ET REVERENDISSIMI DOMINI DOMINI

PROSPERI LAMBERTINI

S. R. E. CARD. AC BONONIÆ ARCHIEP.

DEINDE

SANCTISSIMI D. N. PAPÆ

BENEDICTI XIV.

APPENDIX QUINTA,

CONTINENS CASUS RESOLUTOS

Ab Anno MDCCLXVIII. usque ad Annum MDCCLXIX. inclusive:

Opus Confessariis, atque animarum curam gerentibus pertutile ac necessarium.

VENETIIS,
MDCCLXIX.

TYPIS BARTHOLOMÆI OCCHI,
SUPERIORUM PERMISSU.

CASUS IN DIŒCESI
ANNO MDCCLXVIII.
Ad resolvendum propositi, nunc vero resoluti.

MENSE JANUARIO.

CAS. I. A*Ndreas De Ansaldis* cujusdam antiqui Laicalis Beneficii Fundator, in ipso limine Fundationis instituit, ut ejusmodi beneficium nonnisi Clericis ab ipsomet descendentibus conferatur. Vacationis causa, cum nova provisio immineat, *Bernardus* quidam *De Ansaldis*, cui cum prædicto *Andrea* nihil est, præter cognomen, probationibus falsis se cum eodem Agnatum esse supponit; ac propterea efficit, ut *Dominicus* ejus Filius prima Tonsura initiatus inter Clericos ab *Andrea* descendentes recenseatur; tum a Beneficii Patrono præsentetur; ac denique Ordinaria institutione eodem beneficio provideatur.

Qu. Utrum *Dominicus* Bernardi Filius, cognita decursu temporis paterna fraude, & quod in damnum Tertii Beneficio sit provisus, teneatur quam primum ante omnem sententiam judicis & Beneficium dimittere, & fructus inde perceptos restituere?

Resp. Inter Regula *Cancellariæ Apostolicæ*, quibus utitur Romana Curia in materia *Beneficiali*, celebris est *trigesima sexta*, quam Canonistæ de *Triennali* appellant, & quæ in Concilio Basileæ dictata, a Calixto III. rite postmodum firmata est, atque in hodierno ejusdem Cancellariæ edicto promulgatur his verbis: „ *6. 36.* Item statuit, „ & ordinavit idem DOMINUS NOSTER, quod si quis quæcumque „ Beneficia Ecclesiastica, *qualiacumque sint*, absque simoniaco in„ gressu, *ex quovis Titulo*, Apostolica, vel Ordinaria collatione, aut „ electione, & electionis hujusmodi confirmatione, seu præsentatio„ ne, & institutione illorum, ad quos Beneficiorum hujusmodi col„ latio, provisio, electio, & præsentatio, seu quævis alia dispositio „ pertinet, *per triennium* pacifice possederit (dummodo in beneficiis „ hujusmodi, si dispositioni Apostolicæ ex reservatione generali in „ corpore juris clausa, reservata fuerint, se non intruserit) super „ eisdem beneficiis taliter possessis *molestari nequeat*; necnon impetra„ tiones quaslibet de beneficiis sic possessis factas irritas, & inanes „ censeri debere decrevit; antiquas lites super illis motas penitus ex„ tinguendo.

Porro ex hac Regula omnis desumitur propositi Casus solutio; in ipsa enim edicitur, quemlibet Beneficiatum *qualecumque Beneficium*, ac proinde etiam *Jurispatronatus laici* Beneficium Ecclesiasticum possidentem non posse super eodem beneficio, quamtumvis *litigioso* moles-

 sta-

ſtituere; ſecus ſi in foro conſcientiæ ad id teneretur, & ſimul, *etiam detecta fraude*, non poſſet in foro externo moleſtari, ſequeretur, manifeſtam injuſtitiam ab Apoſtolica Sede ſolemniter foveri, quod ſane abſurdum eſt.

Si vero dicatur ſecundum. Quamvis *Dominicus* non fuerit conſcius paternæ fraudis, nihilominus tenetur quamprimum, ante omnem ſententiam Judicis, & beneficium dimittere, & fructus inde perceptos reſtituere: diſcriminis ratio hæc eſt, quia ſtatim ac ipſe detegit paternam fraudem, & triennium non eſt completum, interrumpitur ei bona fides, & legitima beneficii poſſeſſio; ſicque non amplius juvari poteſt privilegio *Regulæ*, quæ non defendit, ut ſupra innuimus, niſi triennalem pacificum, & quidem bonæ fidei poſſeſſorem; atque idcirco, ut habetur in *Can. Si Virgo* 34 *q.* 2. tamquam *poſſeſſor factus malæ fidei*, & tamquam rei alienæ *injuſtus* detentor, tenetur *ſtatim*, ut docet Angelicus 2. 2. *q.*62. *art.*8. *in Corp.* ante omnem ſententiam Judicis, ſola conſcientia remordente, & beneficium reſignare, & inde perceptos fructus reſtituere; hac tamen adjecta limitatione: Primo. Si iidem adhuc extant. Secundo: Si exiſtentes fuerint conſumpti *mala fide*. Tertio: Si deductis expenſis alias factis in utilitatem Eccleſiæ, vel jure acquiſitis in beneficii oneribus ſuſtinendis, Beneficiatus factus ſit locupletior; & ſic generatim juxta regulas in jure traditas, & a Theologis firmatas de *quantitate reſtitutionis faciendæ a bonæ fidei poſſeſſore* V. D. Raymundum *lib.* 2. *tit.* 6. *de furtis* §. 4. & D. Thom. 2. 2. *q.* 100. *art.* 6. ad 3.

Hic verò non me latet, quoſdam eſſe Theologos, tum etiam Canoniſtas, quibus videtur, *Cancellariæ* Regulam eſſe tantum pro foro externo, non autem pro interno; ideoque in ipſa dici quidem, triennalem poſſeſſorem non poſſe moleſtari, ſed non dici, poſſe beneficium tuta coſcientia retinere. Secundo: Nullam eſſe rationem ſufficientem, cur credamus, Apoſtolicam Sedem per ſimplicem triennalem poſſeſſionem velle transferre jus alicujus peculiaris beneficii in extraneum cum damno tertii, immo contra mentem Fundatoris, præſertim Laicis, cujus jura ſarta tecta ſervanda omnino eſſe, edicunt Sacri Canones, ne fideles a beneficiorum fundatione retrahantur. Ergo &c.

At contra dicendum eſt, quod quamvis *Cancellariæ* Regula, de qua differimus, multiplici de cauſa reſpiciat forum externum; primario tamen, & principaliter reſpicit internum; eſt enim pars licet extravagans juris Canonici, ita ut de ipſa mentio fiat expreſſe *in Cap.* 1. *de Tregua, & Pace lib.* 1. *Extravagantium Communium Tit.* 9. *Jus* autem *Canonicum*, ut inquit Lancellotus *lib.* 1. *Tit.* 1. *p.* 2. Inſtitutionum Canonicarum, *Civium actiones ad finem æternæ beatitudinis dirigit*. Porro ſi triennalis poſſeſſor non poſſet tuta conſcientia beneficium retinere, & ob *Cancellariæ* Regulam non poſſet moleſtari, ſequeretur ut jam diximus, apertam injuſtitiam ſolemniter defendi, ipſumque poſſeſſorem non *ad æternam beatitudinem dirigi*, ſed per eamdem *Cancellariæ* Regulam *ad inferos deduci*, quemadmodum recte notat Rebuffus *Tract. de pacif. poſſeſſionibus n.* 17. quod quam maxime abſurdum ſit nemo non videt.

Neque ſane Apoſtolica Sedes abſque gravi ratione decrevit, ut jus ſingulare alicujus beneficii translatum ipſo jure intelligeretur etiam in extraneum,

neum,

neum, completa triennali possessione; hoc enim statuit ob bonum commune universalis Ecclesiæ. Primo: ut in materia beneficiali tam diuturnæ, & exitiosæ lites, præfixo termino, amputarentur. Secundo: ne diutius in incertum maneret quis esset legitimus beneficiorum Rector. Tertio: ne ob hujusmodi incertitudinem divinus Cultus, Templorum, & Altarium cura, necnon eorumdem beneficiorum onera negligerentur: Cui profecto tam maximo totius Ecclesiæ communi bono cedere debet quodcumque bonum particulare; ideoque licet, admissa *Cancellariæ* regula, quandoque damnum tertii, prout in casu, eveniret, est æquo animo perferendum, cum ejusmodi damnum per majus commune Ecclesiæ bonum compensetur: & quemadmodum jus Civile pro bono Reipublicæ, & civium pace potuit inducere præscriptionem; ita ut, præscriptione completa, scientia superveniens rei alienæ præscribenti non obsit, quominus hæreditatem alienam possit sibi tuta conscientia licet extraneus retinere; ita Rom. Pontifex, qui est supremus Hierarcha, & qui in Beneficialibus plenitudinem habet potestatis, jure, & juste potuit pro totius Ecclesiæ bono novam methodum inducere, acquirendi scilicet jus in alienis beneficiis, & quidem cum conscientiæ securitate per triennalem possessionem. Vide Rebuf. *Tract. de Pacif. Possessionib.* Cabasut. *Prax. juris Canon. lib. 2. Cap.* 20. Van-Espen *jus Eccles. univ. par.* 2. *tit.* 26. Gibert *Corpus jus Canon. Tom. 3. Tract. de Benef. Tit. 8. sect.* 3. & novissime Rigant. *Commentaria in Reg. Cancellariæ Tom. 3. Reg.* 36. apud quem Auctores de hac re agentes abunde citantur.

CAS. II. VValafridus Clericus in adepta cujusdam beneficii possessione pacifice vivens, in cognitionem venit, se amicorum, & parentum opera, ipso tamen penitus inscio, fuisse de tali beneficio simoniace provisum. Qu. Utrum VValafridus statim ac id agnoscit, beneficium dimittere teneatur?

Resp. Tenetur statim beneficium dimittere, & quidem etiamsi elapsum esset triennium, ex quo ejusmodi beneficium bona fide pacifice possideret. *Usque eo*, inquit Synodus Tusculana a Celsitudine Regia Eminentissima Henrici Cardinalis Ducis Eboracen. anno 1763. celebrata *p. p. Cap.* 28. *de Simonia §.* 11. *Usque eo Simoniæ scelus detestatur Ecclesia, ut si illud in beneficii collatione, non quidem ab eo, cui beneficium confertur, sed illo prorsus inscio, ab alio fuerit admissum, Beneficiatus adhuc, cum primum simoniam esse commissam agnoscit, etiam ante sententiam Judicis beneficium dimittere jubeatur; nam SECUNDUM SACRORUM CANONUM INSTITUTA ETIAM PARVULI, QUI CUPIDITATE PARENTUM ECCLESIAS PER PECUNIAM SUNT ADEPTI, EAS DIMITTERE TENENTUR.*

Et sane id expresse sancitum legitur *Cap. ex insinuatione* 26. *de Simonia*, ubi refertur, quod quidam Pater, interveniente pecunia, proprio Filio adhuc infanti præbendæ beneficium acquisivit: cumque Filius ad annos discretionis perveniens Simoniam a Patre commissam intellexisset, protinus præbendam ipsam in manu Præpositi, & Fratrum, idest aliorum Canonicorum, libere resignavit: at illi Ei compatientes, ipsum de novo in suum Canonicum elegerunt; ita tamen quod per istam electionem sive in choro, sive in aliis postremum locum obtineret. Verum hanc adjectam conditionem ipse forsitan ægreferens,

ferens, summum Pontificem Clementem III. consuluit, utrum nempe primum locum, quem habuerat secundum primam electionem jure posset recuperare: Cui Papa respondens inquit: *Indulgentia, qua Fratres tui misericorditer tibi fecisse noscuntur, contentus existens ratione primæ receptionis nihil audeas in ipsa Ecclesia vindicare*.

Ex qua Pontificis responsione hoc ad rem nostram efformatur argumentum: ideo Summus Pontifex districte injunxit, ne auderet ille ratione primæ receptionis aliquid sibi in ipsa Ecclesia vindicare, quia juxta Sacrorum Canonum instituta pro certo supponebat, primam illius electionem interveniente paterna cupiditate, ipso licet ignaro, non fuisse Canonicam, ideoque quod ei nullum jus tribuebat, ut primum locum, quem habuerat, jure posset recuperare. Ergo pariter in casu nostro collatio Beneficii facta VValafrido cum amicorum, & parentum opera, quamvis ipso penitus inscio, fuerit Simoniaca, nulla ratione censeri potest Canonica, ideoque eidem VValafrido nullum potest tribuere jus ad ejusmodi beneficium taliter adeptum sibi juste retinendum; ac propterea statim ac id agnoscit, ita tenetur beneficium dimittere, ut nihil in ipso sibi amplius de jure valeat vindicare.

Accedit altera probatio *ex Cap. Cum nobis 27. Tit. eod.* Cum enim a quodam Capitulo *quatuor essent constituti, qui debebant quemdam eligere in Plebanum, Amici ejus, de cujus electione spes habebatur, uni, vel omnibus eligentium promiserant; se pecuniam soluturos, eo tamen ignorant, qui, hujusmodi promissione interveniente, postmodum est electus*. Super qua electione consultus Summus Pontifex Cœlestinus III. respondit; *Quamvis ipse (electus) tempore promissionis conscius non fuerit, ejus tamen electio tanquam simoniaca pravitate præsumpta est penitus reprobanda*. Ergo per Sacros Canones explorata res est, quamcumque provisionem beneficialem Simoniace factam penitus esse nullam; nullumque jus tribuere proviso, quocumque modo Simoniaca pravitas, etiam illo ignorante, fuerit ab alio perpetrata.

Neq. silentio prætereundum est factum illud, quod de Malguino Nivernienst Episcopo relatum legitur *in actis diei tertiæ* Concil. Rhemensis anno 1049. præsente Leone IX. celebrati „ Nivernienſis Episcopus (inquiunt acta) surrexit, & pro Episcopio plurimum pecuniæ confessus est a parentibus datum fuisse, *se tamen ignorante*... „ ideoq. si Domino Papæ, & præsenti conventui dignum videretur, „ idem officium velle dimittere potius, quam in ejus retentione *animam suam pessundare*. Qui, ubi dixit, Pastorale Pedum ante pedes ipsius Apostolici posuit; ille vero tanti viri flexus devotione, „ favente Synodo, eumque, quod *absque suo consensu* eadem pecunia „ data fuerit, Sacramento comprobare fecit; sicque illi per aliud Pe- „ dum Ministerium Episcopale reddidit. " Ex qua narratione illud est adnotandum, Nivernienſem Episcopum velle potius dimittere Episcopatum, *se licet ignorante* taliter obtentum, quam illud cum animæ dispendio retinere; Ergo periclitatur æterna salus retinendo beneficium, aliena cupiditate, etiam nobis ignorantibus, acquisitum.

Dictum est responsionis initio, teneri VValafridum beneficium dimittere, etiamsi elapsum esset triennium, ex quo illud bona fide pacifice possideret; ratio autem hæc est, quia in proposito Casu locum non habet *Cancellariæ Regula de Triennali*, quæ non defendit pos-

ses-

sessorem, esto Triennalem, & pacificum, quoties ille *Simoniaco ingressu* beneficium adeptus est; tunc enim, licet adsit pacifica beneficii triennalis possessio, deest possessori *Titulus coloratus*, qui, statim atque simonia intervenit, *discolatus* evadit, quemadmodum satis innuimus in antecedenti solutione.

Verum: non est dissimulandum, plerosque adesse inter Theologos, & Canonistas, quos recenset Rigantius *tom. 3. Comment. in Reg. Cancell. Reg. 36. num.* 132. qui ponunt discrimen inter ignorantem Simoniam, & alium, qui intra triennium sciens Simoniam a Tertio commissam, beneficium nihilominus cum ejusmodi scientia prosequitur possidere. Scienti, inquiunt, proculdubio non prodest Regula *de Triennali*, eo quia antequam triennium compleatur, efficitur possessor malæ fidei; ideoque tenetur statim &c. Ab opposito favet ignoranti, quia si *per triennium* cum hujusmodi ignorantia possedit beneficium, ei non defuit bona fides una cum *Titulo colorato*; ideoque juvari debet privilegio Regulæ de *Triennali possessore*. Rursus, inquiunt, non datur pœna sine culpa; daretur autem, si quis ob simoniam, eo ignorante ab alio commissam, teneretur beneficium etiam post *triennim* resignare, Ergo &c.

Hæc tamen objecta ejusmodi non sunt, ut nos a responsione nostra vel leviter valeant dimovere: Primo, quia oppositi Auctores in eorum sententiæ probationem assumunt id tanquam certum quod est in quæstione; dicunt enim ignorantem simoniam juvari regula de *Triennali*, quia per integrum triennium possedit beneficium cum bona fide *una cum Titulo colorato*; hoc autem est id, de quo summopere quæritur, & quod a nobis ex supra relatis Sacrorum Canonum testimoniis apertissime denegatur; ex illis enim manifeste edocemur, quod statim atque in beneficii collatione Simonia intervenit, non quidem ab ipso beneficiato, sed vel illo prorsus inscio, ab alio admissa, ita *Titulus discoloratur*, ut eadem collatio etiam post completum triennium intrinsece, & in se omni careat firmitate, quemadmodum absolute loquitur Benedictus XIV. *Tom. I. Notif.* 12. §. 12. *p.* 137. *Edit. Ital. Bononien.* hisce verbis: *Alle volte si dà il caso, che la Simonia si commette da un terzo, senza che il beneficiato lo sappia; nelle quali circostanze, ciò non ostante la collazione è priva d'ogni valore*. Secundo: quia adductum discrimen inter ignorantem, & scientem intra triennium Simoniam &c. est omnino arbitrarium; adeo ut ipsimet ejusdem Patroni nullum afferant juris textum ad illud adstruendum; Neque sane eruitur ex verbis ipsius Regulæ, quæ generaliter improbat quemcumque ingressum Simoniacum; nec distinguit utrum ante, vel post triennium Simoniacus ingressus detegatur. Ergo juxta illud effatum Bartholi communiter firmatum, *ubi lex non distinguit, neque nos distinguere debemus*. Tertio: Quia ut docent juristæ *ex. L. præcipimus* 32. §. 6. *Cod. de appellationibus: non est recedendum a jure antiquo, nisi quatenus per novum exprimitur*; Quis autem dicet, verba Regulæ *ingressu Simoniaco* talem sensum, & interpretationem præseferre, ut tot antiquis, & tam apertis Sacrorum Canonum textibus jure valeant derogare? Tandem, enuntiatum discrimen directe repugnat Ecclesiæ menti, quæ Simoniæ scelus in collatione beneficiorum quocumque modo admissum, semper, & perpetuo detestata est; adeo
ut

ut Vanespenius Vir cæteroquin in Re Canonica peritissimus *p. 2. juris Eccles. Univ. Tit. 30. de Simonia Cap. 2. num.* 14. aparte testetur, se nescire: *An primis undecim seculis exemplum dispensationis reperiri possit, quo ostendatur, indultum fuisse, ut quis Simoniace Ecclesiam ingressus permitteretur in ea ulterius ministrare, sive in suo Ministerio, quod per Simoniam obtinuit, perseverare*. Et si sæculo undecimo tum in Concilio Rhemensi superius relato, tum in Synodo Romana anno 1099. sub Urbano II. contra Simoniacos convocata, aliquod apparet dispensationis exemplum, præsertim circa illos, *qui cum adhuc essent parvuli* Ecclesiarum beneficia *cupiditate parentum* fuerant adepti, id tamen tanta moderatione, & adjectis conditionibus factum legitur, ut nemo non intelligat, id omnino nimiæ temporum necessitati, *pro magna misericordia*, tribuendum; quemadmodum se se exprimit id Urbanus II. relatus *in Can. Quicumq. 1. p. 2. Caus. 1. quæst.* 5. hisce verbis: *Quicumque sane cupiditate parentum CUM ADHUC PARVULIS ESSENT, Ecclesias, vel Ecclesiarum partes per pecuniam adepti sunt, postquam eas omnino dimiserint, si canonice in eis vivere voluerint, PRO MAGNA MISERICORDIA ibidem eos esse concedimus*, ex qua auctoritate, *colligitur*, inquit Gratianus *eod. cit. loco*, *quod ignorantia tales excusat a reatu criminis, non a fructu emptionis, cum in Ecclesiis, quas parentum pecunia adepti sunt, non nisi postquam eas omnino dimiserint, & ex misericordia, ibidem eis esse conceditur: in quo patet, quod etsi; illis ignorantibus, Simoniæ peccatum esset admissum, fructum tamen paternæ emptionis reportare non possunt*. Quæ quidem privatio reportandi fructum paternæ emptionis non est pœna, sed est æquissimus Ecclesiæ rigor ad detestandam etiam in Filiis paternam Simoniacam pravitatem.

Teneamus itaque sententiam nostram, quæ in re tam gravi, & quæ respicit jus Divinum probabilior semper, & tutior est, & est magis conformis Rom. Pontificum praxi, qui etiam in præsentiarum; dum super Simoniam, causa cognita, dispensant, etiam proviso ignorante commissam, non distinguunt, utrum ante vel post completum *triennium* ejusmodi Simonia fuerit detecta, sed absolute in litteris dispensationis adjungunt „ *& committatur Ordinario, in cujus manib. antequam ad absolutionem, & NOVAM provisionem procedat, dictum beneficium dimittere teneatur*.

CAS. III. Parocho vita functo, cum nova electio ad Parochianos pertineat, fama est, VVillelmum spectatæ vitæ Sacerdotem in novum Parochum fore eligendum. Sempronius autem cum æque sciat, electionem Ecclesiasticam simoniace factam esse nullam, in odium VVillelmi plures Parochianos simoniace pertrahit ad illum eligendum, ut ita electus, re in posterum patefacta, a beneficio decedat. Qu. Utrum VVillelmus, detecta Sempronii fraude, qua fuit simoniace electus, beneficium Parochiale jam adeptum pacifice valeat retinere?

Resp. VVillelmum in casu proposito beneficium Parochiale jam adeptum posse sibi pacifice retinere: Quamvis Ecclesia summopere abhorreat simoniæ scelus quocumque modo admissum in suorum ministrorum electione; ita ut electionem ipsam ita nullam declaret, ut electus cum primum noverit simoniam in ejus electione, ipso licet penitus inscio, fuisse ab alio admissam, teneatur statim, & ante omnem sen-

tentiam judicis beneficium jam adeptum resignare; nihilominus expresam in jure Canonico hanc exceptionem habemus, nempe, nisi quis in odium illius, cui beneficium conferendum est, ipso prorsus ignorante, simoniam perpetraret. „ *Electio tamquam simoniaca pravitate præsumpta est penitus reprobanda*. inquit Cælestinus III. *cap. nobis 27. de simoniaca . . . Nisi constaret illos, qui promissum tale* (*simoniacum*) *fecerunt, per fraudem in dispendium illius, qui eligendus erat, id malitiose fecisse*." Ubi Glossa ad verbum *Malitiose* hanc affert rationem, quia *malitiis hominum non est indulgendum, & alterius odio alius prægravari non debet*; Et ut notat Innocentius III. *caput sicut 33. de Simonia. Alioquin contingeret, quod alicujus factum, insidias inimico parentis, ei damnosum existeret; cui penitus displiceret, & sic aliquis de fraude sua commodum reportaret.*

Aliam affert Van-Espen, & quidem acutissimam rationem *p. 2. juris Eccles. Univers. tit. 30. de Simonia cap. 6. n. 25. eo quod hoc casu ipsa Simonia proprie ipsam electionem non infecerit, cum supponatur, quod, etiam ea non interveniente, electio facta fuisset*. Cum igitur Simonia, a Sempronio, prout in casu, commissa fuerit *malitiose, seu in fraudem, non ad promovendam electionem, sed potius ad eam corrumpendam, seu vitiandam, quæ futura prævidebatur*; hic fit, quod VVillelmi electio vere, & proprie Simoniaca dici nequit; ac consequenter, ut diximus, Beneficium Parochiale jam adeptum ipsum posse pacifice retinere.

MENSE FEBRUARIO.

CAS. I. Evaristus Confessarius in ea est opinione, in administratione quantumvis publica Sacramenti Pœnitentiæ dummodo verba, quæ sunt forma absolutionis, attente, & distincte a Sacerdote Ministro proferantur, reliquas cœremonias, & ritus ab ipsa Ecclesia in Rituali præscriptos esse quidem venerandos, sed, cum ad Sacramenti essentiam nulla ratione pertineant; posse *pro libito, & sine peccato* omitti.

Qu. An hujusmodi opinio censuram aliquam theologicam mereatur?

Resp. Cæremoniæ, & Ritus, qui juxta præsentem disciplinam in administratione saltem publica Sacramenti Pœnitentiæ ab ecclesia Catholica in Rituali Romano præscribuntur, sunt sequentes. Primo: Quod *Sacerdos habeat in Ecclesia sedem Confessionalem, in qua* (utique sedens) *Sacras Confessiones excipiat*. Secundo: Quod *Superpelliceo, & Stola violacei coloris utatur, prout tempus, & locorum fert consuetudo*: Tertio: Quod certas preces, præsertim ante formam absolutionis, effundat, *dextra versus pœnitentem elevata*.

Jam vero: tametsi ejusmodi Cæremoniæ, & Ritus ad Sacramenti essentiam nulla ratione pertineat; ita ut si omittantur, quoniam rei naturam non attingunt, nihil de vera Sacramenti ratione imminui credendum sit; nihilominus vel negligi, vel *pro libito* omitti *sine peccato* non possunt. Hoc expresse edocemur ex Catechismo Romano 2. *part. de Sacramentis in genere num. 18.* ubi habetur „ *Cæremoniæ . . . prætermitti SINE PECCATO non possunt, nisi aliunde facere ipsa necessitas cogat* ". Vel, ut legitur in Procemio Ritualis Romani, de Super-

perpelliceo, & Stola in Sacramento Pœnitentiæ ministrando adhibendis „ *nisi occasio, vel consuetudo, vel locus interdum aliter* (utrique *non pro libito*, sed *rationabiliter*) *suadeat*. Confirmatur magis auctoritate Concilii Romani sub Benedicto XIII. Anno universalis Jubilæi 1725. celebrati; in quo *Tit.* 15. *Cap.* 1. hæc pariter habentur *in Sacramentorum videlicet administratione* ... *recepti & approbati Ecclesiæ Catholicæ ritus IN MINIMIS ETIAM SINE PECCATO negligi, omitti, vel mutari haud possunt*. Est itaque indubium, & plane certum, Cœremonias, & Ritus in administratione Sacramenti Pœnitentiæ ab Ecclesia præscriptos, tametsi ad Sacramenti essentiam nulla ralione pertineant, non posse *pro libito*, *& sine peccato omitti*.

Sed si ita est Evaristi opinio Censuram Theologicam promeretur; est enim *temeraria*, *scandalosa*, *quasi schismatica*, & *male sonans*. Est *temeraria*, quia absque ulla ratione sese retrahit a receptis, & approbatis Ecclesiæ Ritibus. Est *scandalosa*, quia inducit ad malum, nempe ad peccatum inobedientiæ in re gravi, docendo omitti posse *pro libito*, quod ab Ecclesia, seclusa necessitate, vel rationabili causa, faciendum esse præcipitur. Est *quasi schismatica*, quia perturbat ordinem ab Ecclesia Catholica in Sacramentorum administratione, divina propemodum, & Apostolica traditione institutum. Est denique *male sonans*, quia convenit ex parte cum hæreticis, præsertim Lutheranis, qui recedendo ab Ecclesia, a sacris etiam Ecclesiæ Ritibus per impudentiam recesserunt; contra quos propterea S. Trid. Synodus *sess.* 7. *Can.* 13. anathema dixit in hæc verba: *Si quis dixerit, receptos, & approbatos Ecclesiæ Catholicæ Ritus in solemni Sacramentorum administratione adhiberi consuetos, aut contemni, aut SINE PECCATO a ministris PRO LIBITO omiti* . . . *posse; anathema sit*.

CAS. II. Quidam Parochus facili negotio, & quidem non raro permittit, ut Presbyteri Confessarii publice in Ecclesia, etiam diebus festis, Pœnitentiæ Sacramentum administrent in habitu communi breviori, & ut ita dicam, familiari, quin Superpelliceo, & Stola, aut saltem induti sint ob longa veste nigri coloris, quam *talarem*, appellamus. Qu. An hujusmodi permissio animadversione sit digna?

Resp. Ejusmodi permissionem esse merito reprehendam necessario deducitur, & satis constat ex antecedenti data solutione. Unum, quod Parocho superesse potest effugium, est subintroducta, si quæ forte est in hac Diœcesi, in oppositum consuetudo; quæ non consuetudo, sed potius corruptela dicenda est. Ut enim consuetudo legitime prævaleat contra legem, requiritur Superioris assensus, qui eam sciat, & uti rationabilem toleret, neque aliquid contrarie decernat. At res non est ita in Casu nostro: Tantum enim abest, ut Superiores consuetudinem excipiendi Confessiones sine Superpelliceo, & Stola duxerint esse tolerandam, ut per annos plane ducentos, contra inclamaverint, & peculiaribus Edictis, & Synodalibus Constitutionibus.

Card. Gab. Paleottus in sua prima Diœc. Synodo Bononiensi die 9. Oct. ann. 1566. celebrata *Cap. ultimo de Sacrament. num.* 33. hæc habet. *Nel contraere il Matrimonio v' intervenga sempre il Curato con la Cotta, e Stola; la qual Cotta, e Stola l' adoperi sempre nell' amministrare TUTTI i Sagramenti*. Item in Edicto inscripto; *Sommario d' alcuni ricordi per li Curati di Bologna alli* 8. *di Marzo* 1758, *n.* 1. sic

 loqui-

loquitur: *Che nel Confessare, e amministrare i Sagramenti usino sempre la COTTA, e LA STOLA*.

Rursum; post monita Rev. Plebanis, & Visitatoribus data die 27. Feb. 1577. inter quæ *num.* 13. *Avvertiranno tutti circa il portare l' Abito loro da Prete... ed insieme che nel celebrare gli Uffizii, ognuno si ritrovi con la veste longa, Cotta, e Beretta, altrimenti non sia admesso nella Chiesa dal Curato, ed il Pievano ne faccia risentimento*. Subjungit aliud Edictum: *Sommario di varj avvertimenti dati ai RR. Curati della Città, e Diocesi di Bologna... Nella Sinodo Diocesana celebrata alli* 30. *di Maggio* 1577. ubi sub *num.* 33. in memoriam revocatur: *Si ricordino dell' ordine già altre volte pubblicato... nell' amministrare i Santi Sagramenti useranno SEMPRE la COTTA, e la STOLA, e nell' udire la Confessione &c.* Quæ omnia deprompta sunt ex Episcopali Ecclesiæ Bononiensis, & Diœcesis per Alexan. Benacci an. 1580. Bononiæ Typis edito.

Tandem idem Emin. Paleotti in suo *Archiepiscopale Bononiensi* an. 1594. Romæ excuso ad usum Cleri Bononien. *par.* 3. *de Sacram. Pœniten. pag.* 113. expresse injungit: *Quicumque Sacerdos ad Confessiones Fidelium audiendas admissus . . . Confessiones in Ecclesia non audiat, nisi sit SUPERPELLICEO, & STOLA indutus*.

Anno 1603. Alphonsus Paleottus vestigia sequens prælaudati Eminen. cui ipse erat immediatus Successor, in Opusculo: *Compendio delli ordini dati al Clero di Bologna*, dicto anno Bononiæ Typis impresso *pag.* 57. inter monita spectantia *ad Sacr. Pœnit.* inquit: *I Sacerdoti Secolari in tale amministrazione devono esser vestiti di COTTA, STOLA, e Beretta*.

Anno 1634. Prima Synodus Diœcesana Bononiæ habita ab Emin. Archiepiscopo Hieronymo Cardinali Columna *par. pr. de Sacr. Pœnit. Cap.* 11. ita decernit: *Nullibi extra Ecclesiam (præcipue mulieribus) Pœnitentiæ Sacramentum impatiatur, nisi... Sæculares quidem diebus festis, aut in majori populi frequentia cum SUPERPELLICEO, & STOLA; Regulares vero cum habitu Chorali*.

Anno 1654. Prima Synodus Diœcesana ab Hieronymo Boncompagno Archiep. Bononiæ celebrata *tit.* 2. *§. de modo administrandi Sacramenta*, sic generatim præscribit: *Sacramenta administraturi sive Parochi, sive quicumque alii Sacerdotes, COTTA, Bireto, & STOLa supra vestem decentem, hoc est saltem infra genua, præsertim publice omnino utantur*.

Anno denique 1698. Emin. Jacobus Card. Boncompagni in sua Bononiensi Diœcesana Synodo *lib.* 2. *Cap.* 5. *de Sacram. Pœnit.* expresse decrevit, quod Presbyteri Sæculares *audituri Confessiones, cum SUPERPELLICEO, & STOLA sedeant; Religiosi vero, prout fert habitus Choralis cujuscumque Religionis*; & *lib.* 3. *Cap. de Parochis* iterum instat: *Pœnitentiæ Sacramentum aliaque Sacramenta cum SUPERPELLICEO, & STOLA ministrent in Ecclesia*. Quæ Synodales Constitutiones etiam nunc plenam habent obligandi vim, cum peculiari Edicto *sub die* 10. *Julii an.* 1755. ab hodierno nostro Eminent. Archiepiscopo fuerint confirmatæ; cujus pariter certissima mens est, ut Sacramentum Pœnitentiæ *cum Superpelliceo, & Stola* per totam etiam Diœcesim administretur.

Quæ

Quæ cum ita sint apte concluditur, prætensam consuetudinem, non consuetudinem dicendam fore, sed abusum, sed corruptelam, sed erroris vetustatem, quæ penitus e medio tollenda est; quemadmodum expresse mandat, & præcipit Concilium Romanum sub Bened. XIII. an. 1725. celebratum, Decreto *Cum invisibilia de Celebr. Missar. Tit.* 15. *cap.* 1. ubi hæc habentur: „ Mandamus; ut in Sacramentorum videlicet administratione . . . recepti, & approbati Ecclesiæ „ Catholicæ Ritus, *qui in minimis etiam sine peccato negligi, omitti, „ vel mutari haud possunt*, peculiari studio, ac diligentia serventur. „ Quamobrem Episcopis districte præcipimus, ut contraria omnia, „ quæ in Ecclesiis, seu Sæcularibus, seu Regularibus . . . contra „ præscriptum . . . Ritualis irrepsisse compererint, *detestabiles tamquam abusus, & corruptelas* prohibeant, & omnino studeant removere; quavis non obstante interposita appellatione, vel *immemorabilis allegata consuetudine*; cum non quod fit, sed quod fieri „ debet, sit attendendum.

Accedunt Decreta S. C. ad rem præsentem pertinentia, quæ videri possunt apud Nicol. V. *Confessarius sub n.* 24. apud Gavantum V. *eod. n.* 34. apud Monacel. *Tit.* 1. *p.* 188. & *T.* 4. *pag.* 20. *n.* 209.

Verumtamen tanta est quandoque quarumdam Ecclesiarum, præsertim in montanis, egestas, tantaque sacrorum Supellectilium inopia, ut spectatis vel pœnitentium frequentia, vel quibusdam particularibus circumstantiis, tot Superpellicea, & Stolæ in promptu non sint; ita quod administratio Sacramenti Pœnitentiæ possit, sine ipsis adhibitis, ratione aliqua tolerari; at vero nemo est usque eo desipiens, quin certe hoc unum concedat, Pœnitentiæ Sacramentum debere a Presbytero administrari publice *in habitu saltem Clericali*. Hoc profecto exigit & sanctitas Sacramenti, & dignitas Sacerdotalis, & populorum denique, præsertim rudium, ædificatio; nam, ut inquit Trid. Concilium *sess.* 14. *de Reform. cap.* 6. „ *& si habitus non facit „ Monachum, oportet tamen, Clericos vestes proprio congruentes ordini „ semper deferre, ut per decentiam habitus extrinseci, morum honestatem intrinsecam ostendant*.

Porro nomine *habitus Clericalis* nihil aliud in hac nostra Diœcesi intelligi potest, aut debet, quam vestis oblonga nigri coloris, quam *Talarem* appellamus. Hoc siquidem supremo jure, atque, ut ajunt, potestate Legislativa determinatum est a Benedicto XIV. uti Civitatis, & Diœcesis Bononien. Archiepiscopo, qui *Tom.* 4. *Notific. edit. Ital. Bononien. Notif.* 4. prope medium, ita præfinit: *A noi, e non ad altri appartiene definire qual sia l'Abito Chericale nella nostra Diocesi = juxta ipsius Episcopi ordinationem, & mandatum = Sono parole del Sagro Concilio di Trento sess.* 14. *cap.* 6. *de Reform. quando parla della veste Chericale... e perciò determiniamo... Che la forma del vestito sia LA TALARE... e l'abito talare sia IL PROPRIO del Chierico*. Quibus firmatis usque adeo clarum est ex præmissis, Pœnitentiæ Sacramentum debere a Confessario administrari publice in habitu saltem *talari*, ut id a nemine, quam ab homine penitus irreligioso, jure valeat denegari.

Neque tandem extra propositum erit sub oculos ponere professionem fidei a Paulo IV. editam, & quam Parochi omnes, interposito jur-

ftari, quotiefcumque fimul, & conjunctim hæc tria concurrant. Primo: Quod *idem* Beneficiatus Beneficium *idem* poffederit *per triennium*, & hoc *continuum*, & *abfolute completum*. Secundo: Quod integro triennio poffederit *pacifice*; ideft *abfque lite*, *& omni prorfus cum bona fide*. Tertio: Quod integro triennio poffederit pacifice *ex quovis titulo*: ac proinde etiam *titulo* quantumvis tantum *colorato*: quemadmodum celebriores Canoniftæ præfatæ regulæ particulas communi calculo inrerpretantur.

Titulus corolatus tunc autem habetur, quando Beneficiatus fuit benificio provifus vel a Papa, vel ab Epifcopo, vel ab Eo, qui originariam, feu legitimam de jure habet conferendi beneficia poteftatem: tunc enim licet collatio beneficii, provifio, feu inftitutio ob aliquod vitium foret in fe non jufta, immo irrita, & nulla; nihilominus ex quo Beneficiatus ejufmodi vitium ignorans fuit a Summo Pontifice, vel ab Epifcopo, vel tandem ab Eo, ad quem pertinet, de ejufmodi beneficio provifus, tale in ipfum beneficium acquirit jus præfumptum, five *titulum coloratum*, ut una cum ipfo titulo concurrente fimul triennali pacifica poffeffione, a nemine poffit fuper eodem beneficio five in *petitorio*, five in *poffefforio* moleftari; quemadmodum legitur in Bafileenfi Decreto, a quo tanquam a matrice, & fonte eamdem *Cancellariæ* Regulam inrerpretationem fumere incongruum non eft; ficuti ab ipfa praxi Romanæ Curiæ idipfum affidue comprobatur.

Jam vero idem *Titulus*, ut Canoniftæ ajunt, *Difcoloratus* evadit, quando Beneficiatus *interveniente fimonia* beneficium ipfum ingreffus eft; vel non obtentis Apoftolicis Litteris beneficio fefe intrufit, quod erat refervatum refervatione claufa in corpore juris; tunc enim concurrat licet triennalis pacifica ejufdem beneficii poffeffio, numquam beneficiatus acquirit jus in ipfum beneficium; fed poteft a quocunque fuper eodem femper, & perpetuo moleftari; ut ex verbis ipfius Regulæ per exceptionem firmatur.

Hifce præmiffis, ad propofitum deveniamus. *Dominicus* Bernardi filius, dum detegit decurfu temporis paternam fraudem, vel illam detegit *poft completum triennium* ab adepta beneficii poffeffione; vel illam detegit antequam triennium ipfum *de momento in momentum* compleatur: Si primum; nullatenus tenetur aut beneficium dimittere, aut fructus inde perceptos reftituere; fed poteft *tuta confcientia* & beneficio frui, & illud pacifice poffidere; Refponfionis ratio hæc eft, quia *Dominicus* habet omnia requifita, quæ juxta regulam *de Triennali* ad beneficium legitime præfcribendum defiderantur; Primo enim Ordinaria inftitutione, hoc eft ab Epifcopo, prout in Cafu afferitur, fuit ipfe de beneficio provifus; ergo habet *Titulum coloratum*. Secundo: Cum nonnifi poft completum triennium agnoverit paternam fraudem, fatis eft argumenti, ipfum *Dominicum* omni prorfus cum bona fide per integrum triennium beneficium pacifice poffediffe; & en cum *titulo colorato* fimul, & conjunctim triennalis pacifica beneficii poffeffio: quibus pofitis confequitur, juxta præmiffam *Cancellariæ* Regulam ab Apoftolica Sede firmatam, non poffe *Dominicum* fuper ejufmodi beneficio ab ipfo *taliter poffeffo* ulla ratione in foro externo *moleftari*; ac confequenter ne in foro quidem confcientiæ ipfum teneri aut beneficium dimittere, aut fructus inde perceptos re-

ftitue-

ſtituere; ſecus ſi in foro conſcientiæ ad id teneretur, & ſimul, *etiam detecta fraude*, non poſſet in foro externo moleſtari, ſequeretur, manifeſtam injuſtitiam ab Apoſtolica Sede ſolemniter foveri, quod ſane abſurdum eſt.

Si vero dicatur ſecundum. Quamvis *Dominicus* non fuerit conſcius paternæ fraudis, nihilominus tenetur quamprimum, ante omnem ſententiam Judicis, & beneficium dimittere, & fructus inde perceptos reſtituere: diſcriminis ratio hæc eſt, quia ſtatim ac ipſe detegit paternam fraudem, & triennium non eſt completum, interrumpitur ei bona fides, & legitima beneficii poſſeſſio; ſicque non amplius juvari poteſt privilegio *Regulæ*, quæ non defendit, ut ſupra innuimus, niſi triennalem pacificum, & quidem bonæ fidei poſſeſſorem; atque idcirco, ut habetur in *Can. Si Virgo* 34. *q.* 2. tamquam *poſſeſſor factus malæ fidei*, & tamquam rei alienæ *injuſtus* detentor, tenetur *ſtatim*, ut docet Angelicus 2. 2. *q.* 62. *art.* 8. *in Corp.* ante omnem ſententiam Judicis, ſola conſcientia remordente, & beneficium reſignare, & inde perceptos fructus reſtituere; hac tamen adjecta limitatione: Primo. Si iidem adhuc extant. Secundo: Si exiſtentes fuerint conſumpti *mala fide*. Tertio: Si deductis expenſis alias factis in utilitatem Eccleſiæ, vel jure acquiſitis in beneficii oneribus ſuſtinendis, Beneficiatus factus ſit locupletior; & ſic generatim juxta regulas in jure traditas, & a Theologis firmatas de *quantitate reſtitutionis faciendæ a bonæ fidei poſſeſſore* V. D. Raymundum *lib.* 2. *tit.* 6. *de furtis* §. 4. & D. Thom. 2. 2. *q.* 100. *art.* 6. ad 3.

Hic verò non me latet, quoſdam eſſe Theologos, tum etiam Canoniſtas, quibus videtur, *Cancellariæ* Regulam eſſe tantum pro foro externo, non autem pro interno; ideoque in ipſa dici quidem, triennalem poſſeſſorem non poſſe moleſtari, ſed non dici, poſſe beneficium tuta coſcientia retinere. Secundo: Nullam eſſe rationem ſufficientem, cur credamus, Apoſtolicam Sedem per ſimplicem triennalem poſſeſſionem velle transferre jus alicujus peculiaris beneficii in extraneum cum damno tertii, immo contra mentem Fundatoris, præſertim Laicis, cujus jura ſarta tecta ſervanda omnino eſſe, edicunt Sacri Canones, ne fideles a beneficiorum fundatione retrahantur. Ergo &c.

At contra dicendum eſt, quod quamvis *Cancellariæ* Regula, de qua differimus, multiplici de cauſa reſpiciat forum externum; primario tamen, & principaliter reſpicit internum; eſt enim pars licet extravagans juris Canonici, ita ut de ipſa mentio fiat expreſſe *in Cap.* 1. *de Tregua, & Pace lib.* 1. *Extravagantium Communium Tit.* 9. *Jus* autem *Canonicum*, ut inquit Lancellotus *lib.* 1. *Tit.* 1. *p.* 2. Inſtitutionum Canonicarum, *Civium actiones ad finem æternæ beatitudinis dirigit*. Porro ſi triennalis poſſeſſor non poſſet tuta conſcientia beneficium retinere, & ob *Cancellariæ* Regulam non poſſet moleſtari, ſequeretur ut jam diximus, apertam injuſtitiam ſolemniter defendi, ipſumque poſſeſſorem non *ad æternam beatitudinem dirigi*, ſed per eamdem *Cancellariæ* Regulam *ad inferos deduci*, quemadmodum recte notat Rebuffus *Tract. de pacif. poſſeſſionibus n.* 17. quod quam maxime abſurdum ſit nemo non videt.

Neque ſane Apoſtolica Sedes abſque gravi ratione decrevit, ut jus ſingulare alicujus beneficii translatum ipſo jure intelligeretur etiam in extraneum,

ferens, summum Pontificem Clementem III. consuluit, utrum nempe primum locum, quem habuerat secundum primam electionem jure posset recuperare: Cui Papa respondens inquit: *Indulgentia, qua Fratres tui misericorditer tibi fecisse noscuntur, contentus existens ratione primæ receptionis nihil audeas in ipsa Ecclesia vindicare.*

Ex qua Pontificis responsione hoc ad rem nostram efformatur argumentum: ideo Summus Pontifex districte injunxit, ne auderet ille ratione primæ receptionis aliquid sibi in ipsa Ecclesia vindicare, quia juxta Sacrorum Canonum instituta pro certo supponebat, primam illius electionem interveniente paterna cupiditate, ipso licet ignaro, non fuisse Canonicam, ideoque quod ei nullum jus tribuebat, ut primum locum, quem habuerat, jure posset recuperare. Ergo pariter in casu nostro collatio Beneficii facta VValafrido cum amicorum, & parentum opera, quamvis ipso penitus inscio, fuerit Simoniaca, nulla ratione censeri potest Canonica, ideoque eidem VValafrido nullum potest tribuere jus ad ejusmodi beneficium taliter adeptum sibi juste retinendum; ac propterea statim ac id agnoscit, ita tenetur beneficium dimittere, ut nihil in ipso sibi amplius de jure valeat vindicare.

Accedit altera probatio *ex Cap. Cum nobis 27. Tit. eod.* Cum enim a quodam Capitulo *quatuor essent constituti, qui debebant quemdam eligere in Plebanum, Amici ejus, de cujus electione spes habebatur, uni, vel omnibus eligentium promiserant, se pecuniam soluturos, eo tamen ignorante, qui, hujusmodi promissione interveniente, postmodum est electus.* Super qua electione consultus Summus Pontifex Cœlestinus III. respondit: *Quamvis ipse (electus) tempore promissionis conscius non fuerit, ejus tamen electio tanquam simoniaca pravitate præsumpta est penitus reprobanda.* Ergo per Sacros Canones explorata res est, quamcumque provisionem beneficialem Simoniace factam penitus esse nullam; nullumque jus tribuere proviso, quocumque modo Simoniaca pravitas, etiam illo ignorante, fuerit ab alio perpetrata.

Neq. silentio prætereundum est factum illud, quod de Malguino Nivernienſi Episcopo relatum legitur *in actis diei tertiæ* Concil. Rhemensis anno 1049. præsente Leone IX. celebrati „ Nivernienſis Episcopus (inquiunt acta) surrexit, & pro Episcopio plurimum pecuniæ confessus est a parentibus datum fuisse, *se tamen ignorante...* „ ideoq. si Domino Papæ, & præsenti conventui dignum videretur, „ idem officium velle dimittere potius, quam in ejus retentione *animam suam pessundare.* Qui, ubi dixit, Pastorale Pedum ante pedes ipsius Apostolici posuit; ille vero tanti viri flexus devotione, „ favente Synodo, eumque, quod *absque suo consensu* eadem pecunia „ data fuerit, Sacramento comprobare fecit; sicque illi per aliud Pe„ dum Ministerium Episcopale reddidit." Ex qua narratione illud est adnotandum, Nivernienſem Episcopum velle potius dimittere Episcopatum, *se licet ignorante* taliter obtentum, quam illud cum animæ dispendio retinere: Ergo periclitatur æterna salus retinendo beneficium, aliena cupiditate, etiam nobis ignorantibus, acquisitum.

Dictum est responsionis initio, teneri VValafridum beneficium dimittere, etiamsi elapsum esset triennium, ex quo illud bona fide pacifice possideret: ratio autem hæc est, quia in proposito Casu locum non habet *Cancellariæ Regula de Triennali*, quæ non defendit pos-

fef-

sessorem; esto Triennalem, & pacificum, quoties ille *Simoniaco ingressu* beneficium adeptus est; tunc enim, licet adsit pacifica beneficii triennalis possessio, deest possessori *Titulus coloratus*, qui, statim atque simonia intervenit, *discolatus* evadit, quemadmodum satis innuimus in antecedenti solutione.

Verum: non est dissimulandum, plerosque adesse inter Theologos, & Canonistas, quos recenset Rigantius *tom. 3. Comment. in Reg. Cancell. Reg. 36. num. 132.* qui ponunt discrimen inter ignorantem Simoniam, & alium, qui intra triennium sciens Simoniam a Tertio commissam, beneficium nihilominus cum ejusmodi scientia prosequitur possidere. Scienti, inquiunt, proculdubio non prodest Regula *de Triennali*, eo quia antequam triennium compleatur, efficitur possessor malæ fidei; ideoque tenetur statim &c. Ab opposito favet ignoranti, quia si *per triennium* cum hujusmodi ignorantia possedit beneficium, ei non defuit bona fides una cum *Titulo colorato*; ideoque juvari debet privilegio Regulæ de *Triennali possessore*. Rursus, inquiunt, non datur pœna sine culpa; daretur autem, si quis ob simoniam, eo ignorante ab alio commissam, teneretur beneficium etiam post *triennim* resignare, Ergo &c.

Hæc tamen objecta ejusmodi non sunt, ut nos a responsione nostra vel leviter valeant dimovere: Primo, quia oppositi Auctores in eorum sententiæ probationem assumunt id tanquam certum quod est in quæstione; dicunt enim ignorantem simoniam juvari regula de *Triennali*, quia per integrum triennium posledit beneficium cum bona fide *una cum Titulo colorato*; hoc autem est id, de quo summopere quæritur, & quod a nobis ex supra relatis Sacrorum Canonum testimoniis apertissime denegatur; ex illis enim manifeste edocemur, quod statim atque in beneficii collatione Simonia intervenit, non quidem ab ipso beneficiato, sed vel illo prorsus inscio, ab alio admissa, ita *Titulus discoloratur*, ut eadem collatio etiam post completum triennium intrinsece, & in se omni careat firmitate, quemadmodum absolute loquitur Benedictus XIV. *Tom. 1. Notif. 12. §. 12. p. 137. Edit. Ital. Bononien.* hisce verbis: *Alle volte si dà il caso, che la Simonia si commette da un terzo, senza che il beneficiato lo sappia; nelle quali circostanze, ciò non ostante la collazione è priva d'ogni valore.* Secundo: quia adductum discrimen inter ignorantem, & scientem intra triennium Simoniam &c. est omnino arbitrarium; adeo ut ipsimet ejusdem Patroni nullum afferant juris textum ad illud adstruendum; Neque sane eruitur ex verbis ipsius Regulæ, quæ generaliter improbat quemcumque ingressum Simoniacum; nec distinguit utrum ante, vel post triennium Simoniacus ingressus detegatur. Ergo juxta illud effatum Bartholi communiter firmatum, *ubi lex non distinguit, neque nos distinguere debemus.* Tertio: Quia ut docent juristæ *ex. L. præcipimus 32. §. 6. Cod. de appellationibus: non est recedendum a jure antiquo, nisi quatenus per novum exprimitur*; Quis autem dicet, verba Regulæ *ingressu Simoniaco* talem sensum, & interpretationem præseferre, ut tot antiquis, & tam apertis Sacrorum Canonum textibus jure valeant derogare? Tandem, enuntiatum discrimen directe repugnat Ecclesiæ menti, quæ Simoniæ scelus in collatione beneficiorum quocumque modo admissum, semper, & perpetuo detestata est; adeo ut

ut Vanespenius Vir cæteroquin in Re Canonica peritissimus *p. 2. juris Eccles. Univ. Tit. 30. de Simonia Cap. 2. num. 14.* aparte testetur, se nescire: *An primis undecim seculis exemplum dispensationis reperiri possit, quo ostendatur, indultum fuisse, ut quis Simoniace Ecclesiam ingressus permitteretur in ea ulterius ministrare, sive in suo Ministerio, quod per Simoniam obtinuit, perseverare*. Et si sæculo undecimo tum in Concilio Rhemensi superius relato, tum in Synodo Romana anno 1099. sub Urbano II. contra Simoniacos convocata, aliquod apparet dispensationis exemplum, præsertim circa illos, *qui cum adhuc essent parvuli* Ecclesiarum beneficia *cupiditate parentum* fuerant adepti, id tamen tanta moderatione, & adjectis conditionibus factum legitur, ut nemo non intelligat, id omnino nimiæ temporum necessitati, *pro magna misericordia*, tribuendum; quemadmodum se se exprimit id Urbanus II. relatus *in Can. Quicumq. 1. p. 2. Caus. 1. quæst. 5.* hisce verbis: *Quicumque sane cupiditate parentum CUM ADHUC PARVULIS ESSENT, Ecclesias, vel Ecclesiarum partes per pecuniam adepti sunt, postquam eas omnino dimiserint, si canonice in eis vivere voluerint, PRO MAGNA MISERICORDIA ibidem eos esse concedimus*, ex qua auctoritate, *colligitur*, inquit Gratianus *eod. cit. loco*, *quod ignorantia tales excusat a reatu criminis, non a fructu emptionis, cum in Ecclesiis, quas parentum pecunia adepti sunt, non nisi postquam eas omnino dimiserint, & ex misericordia, ibidem eis esse conceditur: in quo patet, quod etsi; illis ignorantibus, Simoniæ peccatum esset admissum, fructum tamen paternæ emptionis reportare non possunt*. Quæ quidem privatio reportandi fructum paternæ emptionis non est pœna, sed est æquissimus Ecclesiæ rigor ad detestandam etiam in Filiis paternam Simoniacam pravitatem.

Teneamus itaque sententiam nostram, quæ in re tam gravi, & quæ respicit Jus Divinum probabilior semper, & tutior est, & est magis conformis Rom. Pontificum praxi, qui etiam in præsentiarum, dum super Simoniam, causa cognita, dispensant, etiam proviso ignorante commissam, non distinguunt, utrum ante vel post completum *triennium* ejusmodi Simonia fuerit detecta, sed absolute in litteris dispensationis adjungunt; *& committatur Ordinario, in cujus manib. antequam ad absolutionem, & NOVAM provisionem procedat, dictum beneficium dimittere teneatur.*

CAS. III. Parocho vita functo, cum nova electio ad Parochianos pertineat, fama est, VVillelmum spectatæ vitæ Sacerdotem in novum Parochum fore eligendum. Sempronius autem cum æque sciat, electionem Ecclesiasticam simoniace factam esse nullam, in odium VVillelmi plures Parochianos simoniace pertrahit ad illum eligendum, ut ita electus, re in posterum patefacta, a beneficio decedat. Qu. Utrum VVillelmus, detecta Sempronii fraude, qua fuit simoniace electus, beneficium Parochiale jam adeptum pacifice valeat retinere?

Resp. VVillelmum in casu proposito beneficium Parochiale jam adeptum posse sibi pacifice retinere; Quamvis Ecclesia summopere abhorreat simoniæ scelus quocumque modo admissum in suorum ministrorum electione; ita ut electionem ipsam ita nullam declaret, ut electus cum primum noverit simoniam in ejus electione, ipso licet penitus inscio, fuisse ab alio admissam, teneatur statim, & ante omnem sen-

tentiam judicis beneficium jam adeptum resignare; nihilominus expressam in jure Canonico hanc exceptionem habemus, nempe, nisi quis in odium illius, cui beneficium conferendum est, ipso prorsus ignorante, simoniam perpetraret. „ *Electio tamquam simoniaca pravitate præsumpta est penitus reprobanda*. inquit Cælestinus III. *cap. nobis* 27. *de simoniaca* . . . *Nisi constaret illos, qui promissum tale* (*simoniacum*) *fecerunt, per fraudem in dispendium illius, qui eligendus erat, id malitiose fecisse*. " Ubi Glossa ad verbum *Malitiose* hanc affert rationem, quia *malitiis hominum non est indulgendum, & alterius odio alius prægravari non debet*; Et ut notat Innocentius III. *caput sicut* 33. *de Simonia*. *Alioquin contingeret, quod alicujus factum, insidias inimico parentis, ei damnosum existeret; cui penitus displiceret, & sic aliquis de fraude sua commodum reportaret*.

Aliam affert Van-Espen, & quidem acutissimam rationem *p.* 2. *juris Eccles. Univers. tit.* 30. *de Simonia cap.* 6. *n.* 25. *eo quod hoc casu ipsa Simonia proprie ipsam electionem non infecerit, cum supponatur, quod, etiam ea non interveniente, electio facta fuisset*. Cum igitur Simonia, a Sempronio, prout in casu, commissa fuerit *malitiose, seu in fraudem, non ad promovendam electionem, sed potius ad eam corrumpendam, seu vitiandam, quæ futura prævidebatur*; hic fit, quod VVillelmi electio vere, & proprie Simoniaca dici nequit; ac consequenter, ut diximus, Beneficium Parochiale jam adeptum ipsum posse pacifice retinere.

MENSE FEBRUARIO.

CAS. I. EVaristus Confessarius in ea est opinione, in administratione quantumvis publica Sacramenti Pænitentiæ dummodo verba, quæ sunt forma absolutionis, attente, & distincte a Sacerdote Ministro proferantur, reliquas cæremonias, & ritus ab ipsa Ecclesia in Rituali præscriptos esse quidem venerandos, sed, cum ad Sacramenti essentiam nulla ratione pertineant; posse *pro libito*, & *sine peccato* omitti.

Qu. An hujusmodi opinio censuram aliquam theologicam mereatur?

Resp. Cæremoniæ, & Ritus, qui juxta præsentem disciplinam in administratione saltem publica Sacramenti Pœnitentiæ ab ecclesia Catholica in Rituali Romano præscribuntur, sunt sequentes. Primo: Quod *Sacerdos habeat in Ecclesia sedem Confessionalem, in qua* (utique sedens) *Sacras Confessiones excipiat*. Secundo: Quod *Superpelliceo, & Stola violacei coloris utatur, prout tempus, & locorum fert consuetudo*: Tertio: Quod certas preces, præsertim ante formam absolutionis, effundat, *dextra versus pænitentem elevata*.

Jam vero: tametsi ejusmodi Cæremoniæ, & Ritus ad Sacramenti essentiam nulla ratione pertineat; ita ut si omittantur, quoniam rei naturam non attingunt, nihil de vera Sacramenti ratione imminui credendum sit; nihilominus vel negligi, vel *pro libito* omitti *sine peccato* non possunt. Hoc expresse edocemur ex Catechismo Romano 2. *part. de Sacramentis in genere num.* 18. ubi habetur „ *Cæremoniæ* . . . *prætermitti* SINE PECCATO *non possunt, nisi aliunde facere ipsa necessitas cogat* ". Vel, ut legitur in Proœmio Ritualis Romani, de Super-

perpelliceo, & Stola in Sacramento Pœnitentiæ ministrando adhibendis „ *nisi occasio, vel consuetudo, vel locus interdum aliter* (utrique *non pro libito*, sed *rationabiliter*) *suadeat*. Confirmatur magis auctoritate Concilii Romani sub Benedicto XIII. Anno universalis Jubilæi 1725. celebrati; in quo *Tit.* 15. *Cap.* 1. hæc pariter habentur *in Sacramentorum videlicet administratione ... recepti & approbati Ecclesiæ Catholicæ ritus IN MINIMIS ETIAM SINE PECCATO negligi, omitti, vel mutari haud possunt*. Est itaque indubium, & plane certum, Cœremonias, & Ritus in administratione Sacramenti Pœnitentiæ ab Ecclesia præscriptos, tametsi ad Sacramenti essentiam nulla ralione pertineant, non posse *pro libito, & sine peccato omitti*.

Sed si ita est Evaristi opinio Censuram Theologicam promeretur; est enim *temeraria, scandalola, quasi schismatica*, & *male sonans*. Est *temeraria*, quia absque ulla ratione sese retrahit a receptis, & approbatis Ecclesiæ Ritibus. Est *scandalosa*, quia inducit ad malum, nempe ad peccatum inobedientiæ in re gravi, docendo omitti posse *pro libito*, quod ab Ecclesia, seclusa necessitate, vel rationabili causa, faciendum esse præcipitur. Est *quasi schismatica*, quia perturbat ordinem ab Ecclesia Catholica in Sacramentorum administratione, divina propemodum, & Apostolica traditione institutum. Est denique *male sonans*, quia convenit ex parte cum hæreticis, præsertim Lutheranis, qui recedendo ab Ecclesia, a sacris etiam Ecclesiæ Ritibus per impudentiam recesserunt; contra quos propterea S. Trid. Synodus *sess.* 7. *Can.* 13. anathema dixit in hæc verba: *Si quis dixerit, receptos, & approbatos Ecclesiæ Catholicæ Ritus in solemni Sacramentorum administratione adhiberi consuetos, aut contemni, aut SINE PECCATO a ministris PRO LIBITO omiti . . . posse; anathema sit*.

CAS. II. Quidam Parochus facili negotio, & quidem non raro permittit, ut Presbyteri Confessarii publice in Ecclesia, etiam diebus festis, Pœnitentiæ Sacramentum administrent in habitu communi breviori, & ut ita dicam, familiari, quin Superpelliceo, & Stola, aut saltem induti sint ob longa veste nigri coloris, quam *talarem*, appellamus. Qu. An hujusmodi permissio animadversione sit digna?

Resp. Ejusmodi permissionem esse merito reprehendam necessario deducitur, & satis constat ex antecedenti data solutione. Unum, quod Parocho superesse potest effugium, est subintroducta, si quæ forte est in hac Diœcesi, in oppositum consuetudo; quæ non consuetudo, sed potius corruptela dicenda est. Ut enim consuetudo legitime prævaleat contra legem, requiritur Superioris assensus, qui eam sciat, & uti rationabilem toleret, neque aliquid contrarie decernat. At res non est ita in Casu nostro: Tantum enim abest, ut Superiores consuetudinem excipiendi Confessiones sine Superpelliceo, & Stola duxerint esse tolerandam, ut per annos plane ducentos, contra inclamaverint, & peculiaribus Edictis, & Synodalibus Constitutionibus.

Card. Gab. Paleottus in sua prima Diœc. Synodo Bononiensi die 9. Oct. ann. 1566. celebrata *Cap. ultimo de Sacrament. num.* 33. hæc habet. *Nel contraere il Matrimonio v' intervenga sempre il Curato con la Cotta, e Stola; la qual Cotta, e Stola s' adoperi sempre nell' amministrare TUTTI i Sagramenti*. Item in Edicto inscripto; *Sommario d' alcuni ricordi per li Curati di Bologna alli* 8. *di Marzo* 1758, *n.* 1. sic

 loqui-

loquitur: *Che nel Confessare, e amministrare i Sagramenti usino sempre la COTTA, e LA STOLA.*

Rursum; post monita Rev. Plebanis, & Visitatoribus data die 27. Feb. 1577. inter quæ *num.* 13. *Avvertiranno tutti circa il portare l' Abito loro da Prete... ed insieme che nel celebrare gli Uffizii, ognuno si ritrovi con la veste longa, Cotta, e Beretta, altrimenti non sia admesso nella Chiesa dal Curato, ed il Pievano ne faccia risentimento.* Subjungit aliud Edictum: *Sommario di varj avvertimenti dati ai RR. Curati della Città, e Diocesi di Bologna... Nella Sinodo Diocesana celebrata alli* 30. *di Maggio* 1577. ubi sub *num.* 33. in memoriam revocatur: *Si ricordino dell' ordine già altre volte pubblicato... nell' amministrare i Santi Sagramenti useranno SEMPRE la COTTA, e la STOLA, e nell' udire la Confessione &c.* Quæ omnia deprompta sunt ex Episcopali Ecclesiæ Bononiensis, & Diœcesis per Alexan. Benacci an. 1580. Bononiæ Typis edito.

Tandem idem Emin. Paleotti in suo *Archiepiscopale Bononiensi* an. 1594. Romæ excuso ad usum Cleri Bononien. *par.* 3. *de Sacram. Pœniten. pag.* 113. expresse injungit: *Quicumque Sacerdos ad Confessiones Fidelium audiendas admissus... Confessiones in Ecclesia non audiat, nisi sit SUPERPELLICEO, & STOLA indutus.*

Anno 1603. Alphonsus Paleottus vestigia sequens prælaudati Eminen. cui ipse erat immediatus Successor, in Opusculo: *Compendio delli ordini dati al Clero di Bologna*, dicto anno Bononiæ Typis impresso *pag.* 57. inter monita spectantia *ad Sacr. Pœnit.* inquit: *I Sacerdoti Secolari in tale amministrazione devono esser vestiti di COTTA, STOLA, e Beretta.*

Anno 1634. Prima Synodus Diœcesana Bononiæ habita ab Emin. Archiepiscopo Hieronymo Cardinali Columna *par. pr. de Sacr. Pœnit. Cap.* 11. ita decernit: *Nullibi extra Ecclesiam (præcipue mulieribus) Pœnitentiæ Sacramentum impatiatur, nisi... Sæculares quidem diebus festis, aut in majori populi frequentia cum SUPERPELLICEO, & STOLA; Regulares vero cum habitu Chorali.*

Anno 1654. Prima Synodus Diœcesana ab Hieronymo Boncompagno Archiep. Bononiæ celebrata *tit.* 2. *§. de modo administrandi Sacramenta*, sic generatim præscribit: *Sacramenta administraturi sive Parochi, sive quicumque alii Sacerdotes, COTTA, Bireto, & STOLa supra vestem decentem, hoc est saltem infra genua, præsertim publice omnino utantur.*

Anno denique 1698. Emin. Jacobus Card. Boncompagni in sua Bononiensi Diœcesana Synodo *lib.* 2. *Cap.* 5. *de Sacram. Pœnit.* expresse decrevit, quod Presbyteri Sæculares *audituri Confessiones, cum SUPERPELLICEO, & STOLA sedeant; Religiosi vero, prout fert habitus Choralis cujuscumque Religionis*; & *lib.* 3. *Cap. de Parochis* iterum instat: *Pœnitentiæ Sacramentum aliaque Sacramenta cum SUPERPELLICEO, & STOLA ministrent in Ecclesia.* Quæ Synodales Constitutiones etiam nunc plenam habent obligandi vim, cum peculiari Edicto *sub die* 10. *Julii an.* 1755. ab hodierno nostro Eminent. Archiepiscopo fuerint confirmatæ; cujus pariter certissima mens est, ut Sacramentum Pœnitentiæ *cum Superpelliceo, & Stola* per totam etiam Diœcesim administretur.

Quæ

Quæ cum ita sint apte concluditur, prætensam consuetudinem, non consuetudinem dicendam fore, sed abusum, sed corruptelam, sed erroris vetustatem, quæ penitus e medio tollenda est; quemadmodum expresse mandat, & præcipit Concilium Romanum sub Bened. XIII. an. 1725. celebratum, Decreto *Cum invisibilia de Celebr. Missar. Tit.* 15. *cap.* 1. ubi hæc habentur: „ Mandamus; ut in Sacramento„ rum videlicet administratione . . . recepti, & approbati Ecclesiæ „ Catholicæ Ritus, *qui in minimis etiam sine peccato negligi, omitti, „ vel mutari haud possunt*, peculiari studio, ac diligentia serventur. „ Quamobrem Episcopis districte præcipimus, ut contraria omnia, „ quæ in Ecclesiis, seu Sæcularibus, seu Regularibus . . . contra „ præscriptum . . . Ritualis irrepsisse compererint, *detestabiles tam„ quam abusus, & corruptelas* prohibeant, & omnino studeant re„ movere; quavis non obstante interposita appellatione, vel *imme„ morabilis allegata consuetudine*; cum non quod fit, sed quod fieri „ debet, sit attendendum.

Accedunt Decreta S. C. ad rem præsentem pertinentia, quæ videri possunt apud Nicol. V. *Confessarius sub n.* 24. apud Gavantum V. *eod. n.* 34. apud Monacel. *Tit.* 1. *p.* 188. & *T.* 4. *pag.* 20 *n.* 209.

Verumtamen tanta est quandoque quarumdam Ecclesiarum, præsertim in montanis, egestas, tantaque sacrorum Supellectilium inopia, ut spectatis vel pœnitentium frequentia, vel quibusdam particularibus circumstantiis, tot Superpellicea, & Stolæ in promptu non sint; ita quod administratio Sacramenti Pœnitentiæ possit, sine ipsis adhibitis, ratione aliqua tolerari; at vero nemo est usque eo desipiens, quin certe hoc unum concedat, Pœnitentiæ Sacramentum debere a Presbytero administrari publice *in habitu saltem Clericali*. Hoc profecto exigit & sanctitas Sacramenti, & dignitas Sacerdotalis, & populorum denique, præsertim rudium, ædificatio; nam, ut inquit Trid. Concilium *sess.* 14. *de Reform. cap.* 6. „ *& si habitus non facit „ Monachum, oportet tamen, Clericos vestes proprio congruentes ordini „ semper deferre, ut per decentiam habitus extrinseci, morum hone„ statem intrinsecam ostendant*.

Porro nomine *habitus Clericalis* nihil aliud in hac nostra Diœcesi intelligi potest, aut debet, quam vestis oblonga nigri coloris, quam *Talarem* appellamus. Hoc siquidem supremo jure, atque, ut ajunt, potestate Legislativa determinatum est a Benedicto XIV. uti Civitatis, & Diœcesis Bononien. Archiepiscopo, qui *Tom.* 4. *Notific. edit. Ital. Bononien. Notif.* 4. prope medium, ita præfinit: *A noi, e non ad altri appartiene definire qual sia l'Abito Chericale nella nostra Diocesi = juxta ipsius Episcopi ordinationem, & mandatum = Sono parole del Sagro Concilio di Trento sess.* 14. *cap.* 6. *de Reform. quando parla della veste Chericale... e perciò determiniamo... Che la forma del vestito sia LA TALARE... e l'abito talare sia IL PROPRIO del Chierico*. Quibus firmatis usque adeo clarum est ex præmissis, Pœnitentiæ Sacramentum debere a Confessario administrari publice in habitu saltem *talari*, ut id a nemine, quam ab homine penitus irreligioso, jure valeat denegari.

Neque tandem extra propositum erit sub oculos ponere professionem fidei a Paulo IV. editam, & quam Parochi omnes, interposito jur-

juramento; tenentur emittere, antequam in proprias Parochiales Ecclesias immittantur. Itaque inter cætera hæc ibi habentur: *Receptos quoque, & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus in supradictorum OMNIUM Sacramentorum administratione recipio, & admitto.*

Jam vero Parochi illi, qui facili negotio, prout habetur in casu; & quidem non raro permittunt, ut Presbyteri Confessarii publice in eorum Ecclesiis, etiam diebus festis, Pœnitentiæ Sacramentum administrent in habitu communi breviori, familiari, & forte etiam *Viatorio*, quanam religione in praxi prædictum juramentum servent, ipsi viderint.

CAS. III. Capellanus Subsidiarius, aut Ecclesiæ Parochiali pro Sacramentorum ministerio habitualiter inserviens, quamvis nullam habeat occasionem proximam, neque dici possit consuetudinarius, nihilominus, ex quo, vicibus licet interruptis, cum variis distinctis fœminis Parochianis in eadem Parochia etiamnum commorantibus occulte quidem, sed turpiter egerit, Confessarius ei denegat absolutionem sacramentalem, nisi serio promittat, dimittere munus Capellaniæ. Qu. An Confessarius recte se gerat?

Resp. Quod Confessarius recte se gerit; agit enim juxta mentem, & intentionem Ecclesiæ, quæ vult, ut Sacerdotes incontinentes etiam occulti, & quocumque animarum regimine depellantur.

Ab ipsis Apostolorum temporibus usque ad undecimum Ecclesiæ Sæculum ea semper viguit Canonica lex, quod Clerici etiam *occulte* in crimen carnis prolapsis, & etiam in sola auriculari Confessione detecti numquam redderentur honori pristino, sed per Presbyterum Confessarium, nomine Ecclesiæ, a quocumque sui ordinis gradu, tamquam ex delicto irregulares, semper, & in perpetuum deponerentur. Id egregie demonstrat præstantissimus Morinus *lib. 4. de administr. Sacram. Pœnit. cap. 14. & 15. & lib. 5. cap. 9. & 17.*

Atque hujusmodi lex usque eo inviolabiliter servabatur, ut quemadmodum, si quis ex Clero occultum homicidium commisisset, se ab Altaris officio propria sponte subtrahebat; ita, qui in carnis peccatum *licet occulte* prolapsus erat, statim se a Divinis Ministeriis, atque ab omni animarum regimine, tamquam judicio Sacrorum Canonum suo loco dejectus, propria sponte suspendebat.

Illustria habemus quorumdam Episcoporum exempla. Potamius Braccarensis Archiepiscopus fornicationis crimen *occultissime* perpetraverat; perspectam habens Ecclesiæ disciplinam, & quid decernerent Patrum Regulæ, *SPONTE deseruit regimen Ecclesiæ suæ, & ergastulo quodam, pro admisso flagitio acturus pœnitentiam, se conclusit. Ex Act. Concil. X. Toletani.*

Idipsum narrat Hincmarus Rhemensis in Vita S. Remigii de Genebaldo Laudunensi Episcopo, qui ob peccatum incontinentiæ cum uxore jam relicta, licet *secreto* commissum *Stolam voluit deponere*, & approbatore D. Remigio, cui in Confessione patefecerat crimen, *Episcopatum dimisit.* quod a Gregorio Turonensi refertur etiam de quodam Averneni Episcopo, qui pro eodem patrato carnali scelere, licet *occultissimo*, acturus pœnitentiam, *relicto Episcopio, Monasterium Diœcesis suæ* expetiit. Hæc deprompta sunt ex Morino *lib. 5. de*

Admi-

Administ. Sacram. Pœnitentiæ cap. 11. Ex Natal. Alex. *in Histor. Eccles. Sæcul.* 3. *disp.* 6. *q.* 2. *a.* 1. & ex Thomassino *de Veter. & Nov. Eccl. Discip. p.* 2. *lib.* 1. *cap.* 56. usque *ad* 62. *& p.* 1. *lib.* 2. *cap.* 62. *n.* 5.

Ex quibus exemplis adeo insignibus, apte ostenditur, quænam fuerit in puniendis criminibus plane *occultissimis* Ecclesiastica consuetudo, & quod vel ipsi Episcopi ob peccatum carnis, licet *secretissime* perpetratum, ab omni pastorali munere, & animarum regimine in æternum depellerentur.

Erant quidem etiam tunc temporis Clerici, qui, licet in crimen lapsi, neque se ab officio abdicabant, neque flagitium in confessione prodebant, ne scilicet ipsis cessationis pœna *ab officio* per pœnitentiam imponeretur; At audiendus est in hac re D. Prosper Aquitanicus, qui *lib* 2. *de Vita contemplativa Cap.* 7. illos ita revincit. „ Hi, „ qui aliquo gradu Ecclesiastico constituti aliquod occulte crimen admittunt, ipsi se vana persuasione decipiunt, si eis videtur propterea communicare, & officium suum implere debere, quod homine „ occultatione sui criminis fallunt . . . Qui autem ea committunt, „ & ideo *propriis confessionibus* prodere metuunt, ne sententiam justæ „ excommunicationis accipiant, sine caussa communicant; immo vero dupliciter contra se iram divinæ indignationis exagerant, quod „ & hominibus innocentiam fingant, & contempto Dei judicio, abstinere se ab altari propter homine erubescunt.

Et quamvis successu temporis, & præsertim vertente sæculo undecimo, partim ob universalem illam, & pene incredibilem, quæ tunc grassabatur, Clericorum incontinentiam, partim etiam ex quibusdam supposititiis Calixti I. Gregorii Magni ad *Secundinum*, & Isidori Hispalensis ad *Massanum* Epistolis, fidenter postmodum a Gratiano in suo Decreto relatis, non amplius ubique rejicerentur Clerici *occulte* lapsi ab Altaris ministerio, de qua re ad Leonem IX. in suo *Gomorrhiano* summopere conqueritur D. Petrus Damiani, tamquam de collapsa in imponendis pœnitentiis Ecclesiæ disciplina; Nihilominus semper firma remansit Sacrorum Canonum avita dispositio, quod Sacerdotes carnalis crimine inquinati, & etiam *occulte* incontinentes, si non a Divinis ministeriis, & animarum regimine perpetuo pellerentur, saltem per longum tempus suspenderentur, vel ad illud sponte dimittendum, ob majorem conscientiæ securitatem, incitarentur. Nam, ut in propositum ajebat D. Anselmus Cantuarien. Archiepiscopus *lib.* 1. *Epist.* 56. *Sed quoniam ferme semper occultum est, quorum remissæ sint iniquitates . . . quorum vero minime, TUTIUS semper est, conscium sibi crimine ab his, quæ placitam Deo personam exposcunt, per laudabilem humilitatem abstinere, quam per culpabilem securitatem præsumere.*

Quæ adhortatio post peractam Tridentinam Synodum, quasi pristinis receptis viribus, fere in præceptum revixit; dum Concilii Patres *sess.* 14. *cap.* 1. *de refor.* sanxerunt, posse Episcopos *quacunque ex caussa, etiam ob occultum crimen quomodolibet; etiam extrajudicialiter*, non solum Clericis prohibere ascensum ad Sacros Ordines, sed etiam posse illos suspendere a quocunque ministerio, & a quacunque suscepti jam ordinis dignitate.

Hinc

Hinc certum est, Episcopos posse ob crimen e. g. fornicationis mere *occultum*, & *ex sola ipsorum informata conscientia* non solum *suspendere Confessarios* ab excipiendis Confessionibus, sed etiam posse suspendere Parochos ipsos *ab exercitio curæ*, *non obstante quacunque ab ejusmodi suspensionis pœna*, *interposita* ab iisdem Parochis *appellatione*. Quemadmodum definivit Sacra Congregatio Concilii *die 16. Decembris* 1730. uti videre est in Thesaur. Resolut. *Tom. 5. pag.* 81. & *in Sagonensi* 21. Junii 1635. *lib.* 25. *positionum Pag.* 1. ubi hæc adnotantur: *Episcopus Sagonensis ex facultate sibi attributa Decreto Concilii cap. 1. sess. 14. ex causis sibi notis suspendit Parochum ab exercitio Curæ: sed ille appellavit, & præcepto Episcopi contempto celebravit, & curam exercuit. Quæritur: an a dicta suspensione detur appellatio; ita ut Parochus, non obstante appellatione interposita, per exercitium Curæ effectus fuerit irregularis. Sac. Cong. Concilii censuit ab hujusmodi suspensione non dari appellationem, & Parochum, qui Sacramenta, ut supra, ministravit, irregularitatem contraxisse*; uti legitur apud Benedictum XIV. de Syn. Diœc. *Tom. 2. lib. 12. cap. 8. n. 5.*

Hisce igitur in suo lumine collocatis, nemo non videt, Confessarium in Casu nostro recte se gerere; agit enim juxta mentem, & potestatem Ecclesiastici Superioris, qui ad cohibendam Capellanorum licentiam, peccatum cum Parochiana etiam *occultum*, etiam *semel* admissum sibi propterea reservavit; agit insuper, ut supra diximus, juxta mentem, & intentionem Ecclesiæ: quæ optat, ut Sacerdotes incontinentes etiam *occulte* a quocunque animarum regimine depellantur.

Accedit aliud argumentum deductum ex eadem Tridentina Synodo *sess. 25. cap. 15. de Reform.* ubi hæc habentur: *ut paternæ incontinentiæ memoria a locis Deo consecratis, quos maxime puritas, sanctitasque decet, longissime arceatur, non liceat Filiis Clericorum, qui non ex legitimo nati sunt matrimonio, in Ecclesiis, ubi eorum patres beneficium aliquod Ecclesiasticum habent, aut habuerunt, quodcunque etiam dissimile beneficium obtinere, nec in dictis Ecclesiis QUOQUO MODO MINISTRARE*. Cui conciliari Decreto inhærens Sacra Congregatio, inspectisque verbis illis *quoquo modo ministrare*, ita ab Episcopo Oritano interrogata, respondit die 4. Julii 1648. *lib.* 18. *Decret. pag.* 492. *a tergo*: *Quæritur an Filius illegitimus Parochi jam defuncti possit audire Confessiones in Ecclesia, in qua Pater fuit Parochus. Sacra &c. Respondit non posse*.

Quibus positis hoc efficitur argumentum. Si per Concilium Trid. ne in locis summo Deo sacratis in memoriam redeat incontinentia parentum, non possunt filii Clericorum illegitime, qui tamen sunt innocentes, non modo ullum in illis Ecclesiis obtinere etiam dissimile beneficium, in quibus eorum Patres sunt, vel fuerunt beneficiati, sed neque possunt aut *quoquo modo ministrare*, aut *Sacras Confessiones excipere*; quomodo *ob identitatem rationis* a Tridentino assignatæ id licebit Capellano incontinenti, dum ab ipso, in obeundis Ecclesiæ functionibus, non paternæ, aut alienæ, sed propriæ, & personalis incontinentiæ infamis memoria excitatur? Quid turpius, quid fœdius, quid iniquius contra puritatem, & sanctitatem Ecclesiæ possunt mente revolvere illæ fœminæ, cum quibus ipse carnaliter egit, dum

diebus festis ad Parochialem accedunt, illumque vident sacras aras ascendere, divina attrectare Mysteria, fidelium confessiones excipere, uno verbo, Sacramenta administrare; Quid scandali plenius potest animo cogitare illa mulier, quæ illum videt hodie sacrificantem, quem nudius tertius, si forte non pridie cognovit secum fornicantem? Horret profecto animus in tam indigno Sacerdote plura perpendere.

Quare addendum breviter, Capellanum, in Casu, retinendo Capellaniam multipliciter peccare. Primo: Contra Parochum interpretative rationabiliter invitum, qui putat habere fidelem comministrum, & habet præclarum custodem ovium lupum. Secundo: Peccare contra ipsas fœminas complices, quæ ex una parte pro similibus aperiendis excessibus non audent ad Parochum accedere; ex alia parte ad Capellanum ipsum non possunt; ideoque deficiente copia alterius Confessariis, per longum tempus læthalis peccati vinculis infelicem animam retinent alligatam. Tertio: Peccare contra se ipsum, quandoquidem contingere potest, ut quædam fœmina complex graviter infirmetur; atque in tali casu probabili periculo seipsum implicet, ut extra Casum *in Bulla* exceptum absolvat personam complicem; sicque ultimo in excommunicationem incurrat, juxta declarationem, quæ incipit *Apostolici muneris* Benedicti XIV. ad alteram ejus Constitutionem *Sacramentum Pœnit. &c.* Quarto: Denique peccare peccato scandali contra non paucos ejusdem curæ fideles. Quamvis enim Capellani incontinentia dicatur occulta, peccando tamen modo cum hac, modo cum illa ex ejusdem Parochiæ fœminis, nequeunt usque adeo ejusmodi flagitia remanere occulta, ut a plerisque non sciantur; & si occulta dicuntur, ideo est, quia, ut inquit D. Augustinus *homilia postrema lib. 50. homiliar. plerique boni Christiani propterea tacent, & sufferunt aliorum peccata, quæ noverunt, quia documentis sæpe deseruntur, & ea, quæ ipsi sciunt judicibus Ecclesiasticis probare non possunt.*

Consulte igitur Confessarius Capellano denegat Sacramentalem absolutionem, nisi serio promittat, si non statim, saltem cum primum poterit, juxta prudentiæ leges, dimittere munus Capellaniæ.

MENSE MARTIO.

CAS. I. Titius, & Mœvia, inductis consentientibus duobus Testibus, Matrimonium *de jure* clandestinum coram proprio Parocho dolose circumvento contraxerunt; ita tamen invito, & ita, aversa facie, inclamante, ut quamvis viderit Titium, ejusque verba perceperit, Mœviam tamen neque audivit, neque vidit, licet ipsam & præsentem, & loquentem naturaliter videre, & percipere potuisset.

Qu. I. An hujusmodi Matrimonium dici possit validum?

CAS. II. Qu. II. An Titius, & Mœvia, nec non consentientes inducti testes in aliquam censuram *ipso facto* incurrerint?

CAS. III. Qu. III. Quid pro suo pastorali munere incumbat Parocho, postquam coram ipso Matrimonium, ut diximus, clandestinum initum est?

Resp. ad primum. Nullum esse ambigendi locum, hujusmodi matrimonium esse validum. Causa finita est coram Summo Pontifice

Benedicto XIV. qui *lib.* 13. de Synod. Diœc. *Cap.* 23. *n.* 11. rem totam exponit. „ Celebris, inquit, fuit anno præterito 1753. Causa „ *Carthaginens. Matrimonii* in Concilii Congregatione agitata, & ju„ dicata, in qua agebatur de quodam Matrimonio contracto coram „ Parocho domi suæ inopinate deprehenso, qui virum quidem aspe„ xerat, ejusque berba perceperat, fœminam vero nec viderat, nec „ audiverat. Porro cum ex iis, qui controversiæ judices sedebant, „ totidem ex una parte pro Matrimonii validitate, totidem vero ex „ alia pro illius nullitate opinati fuerint, opportunum nobis visum „ est, Congregationem ipsam coram nobis indicere; jussis prius Theo„ logis aliquot, aliisq. juris Canonici Professoribus sententias suas „ hac de re scriptis exponere: qui sane, maxime diligentia, ac la„ bore collatis inter se tuum Theologorum, & Canonistarum placi„ tis, tum Decretis ejusdem Congregationis, & actis similium cau„ sarum, quæ alias coram ipsa agitatæ fuerunt, & ab ea definitæ, „ in hoc facile convenerunt, ut ad Matrimonii validitatem necessa„ rium omnino esset, contrahentes a Parocho videri, eorumque ver„ ba mutuum consensum exprimentia ab eodem audiri: eo scilicet „ principio præ oculis habito, quod, si Parochus Patrimonio interest „ tamquam testis Ecclesiæ auctorizabilis, nullo modo poterit de Ma„ trimonio contracto fidem facere, ubi nec utrumque viderit conju„ gem, nec utriusque consensum audierit. Sed cum factum ipsum „ de quo agebatur, accurate perpensum fuerit, ejusque circumstan„ tiæ omnes diligenter excussæ, manifesto compertum est, quod, si „ Parochus mulierem non vidit, ejusque verba non intellexit, hoc „ ideo evenit, quia ipse obfirmato animo eamdem videre, & audi„ re noluit, cum eam facile videre, & audire potuisset, quemadmo„ dum bene viderant, recteque audierant testes ad eum actum adhi„ biti. Itaq. pronunciatum fuit, Nobisque annuentibus sententia pro„ diit pro Matrimonii validitate." Cujus quidem sententiæ fundamenta, & rationes apud eundem Pontificem facile videri possunt *n.* 9. & 10. *cit.* loco.

Resp. ad secundum. In hac Bononiens. Diœces. Titium, & Mœviam incurrisse *ipso facto* in Excomunicationem Eminentissimo Archiepiscopo *privative* reservatam; Testes verò tanti criminis patrati conscios nullam quidem incurrisse censuram, sed posse ad *arbitrium* puniri carcere, aliisque pœnis, ut habetur ex verbis Edicti super *Celebratione* Matrimonii ab hodierno nostro Eminentissimo editi die 8. Julii 1761.

Resp. ad tertium: Pro suo Pastorali munere debet Parochus in tali casu: Primo: Monere sic contrahentes peccasse graviter; & in hac Diœcesi in Excomunicationem Ordinario reservatam *ipso facto* incurrisse. Secundo. Ipsos non posse simul manere, nec Matrimonium consummare, quia contra Ecclesiæ vetitum, nimirum, non præmissis eorum *Status liberi* probationibus, Matrimonium *de præsenti* contraxerunt; juxta instructionem Epistolarem supremæ inquisitionis apud Benedictum XIV. indicatam *Tom.* 2. *Notif. Edit. Ital. Bononien*, *Notif.* 13. *num.* 13. Tertio: Debet omnia ad Superiorem deferre, juxta præscriptum fere omnium cujuscunque Diœcesis Synodalium Constitutionum.

MEN-

CAS. I. PArochus omni conatu non prohibuit Matrimonium clandestinum coram ipso inopinante celebratum: Etenim si aures sibi obstruxisset, si faciem velasset, vel tandem, facto impetum, ut poterat, aufugisset; aut Matrimonium non fuisset contractum, aut res ita forent implexae, ut saltem de illius valore gravissime dubitaretur. Qu. An propterea deliquerit Parochus in Officio?

Resp. negative: Nemo est, qui nesciat, quot strepitus, quot clamores, quot etiam ullulatus quandoque ediderint nonnulli Parochi, ne scilicet dolose, & coram ipsis invitis Matrimonia *de jure* Clandestina contraherentur. At non secundum prudentiae leges. Poena enim suspensionis ab officio, quam forte pertimescebant, per integrum triennium duratura, uti statuit Lateranen. Concilium relatum *in Cap. Cum inhibitio §. final. de Clandest. desponsat.* & in hac Dioecesi *a Divinis ipso facto* incurrenda, ut ex Edicto Emin. nostri Archiepiscopi super *Celebratione Matrimonii* sub die 8. Julii 1761. est contra Parochos ejusmodi clandestinis desponsationibus interesse praesumentes, non vero contra Parochos dolose, & inopinate circumventos. Hinc, ut sapientissime monet Benedictus XIV. *lib. 13. de Syn. Dioec. Cap. 23. §. 10.* „ Quamvis enim verum sit, adnitendum esse Parocho pro viribus, „ ut hujusmodi Matrimonia fieri prohibeat; multoque magis eidem „ cavendum esse, ne eorum celebrationi voluntariam praesentiam exhi„ beat: ex his tamen hoc tantummodo sequitur, ut ipse data opera „ non debeat iis interesse: ut occasionem praestandae iisdem assisten„ tiae, quantum fas est evitare teneatur: ut etiamsi forte circum„ ventus, aliove obtentu accersitus fuerit, contrahentes serio mone„ re debeat, Matrimonia hujusmodi sine gravi culpa celebrari non „ posse; . . . at nihil necesse aureos obturare, velare faciem, alia„ que hujus generis facere, quae ad id solum valent, ut animos con„ trahentium aliquando scrupulis torqueant: qui scilicet, quamvis ut „ plurimum nesciant illicita ab invalidis distinguere, adhuc tamen „ non solum Matrimonium, uti destinaverant, contrahere, sed etiam „ consummare non praetermittunt." Ex quibus satis colligitur, quod, ut Parochus in ejus officio non delinquat, sufficit, ut pro viribus adnitatur, ne hujusmodi Matrimonia, quasi ipso connivente, celebrentur; contrahentibus vero, ceterisque adstantibus contestetur, se adesse quia circumventum, sed a praestanda ejusmodi nuptiis praesentia & voluntate, & animo longe abhorrere, neque inde necesse est, ut aures sibi obturet, aut faciem velet, aut denique facto impetu aufugiat contra gravitatem Sacerdotalem.

CAS. II. Parochus pro commisso sibi grege Vir studiosissimus, quotiescumque sermonem habet ad populum, saepius, & iterum Parochianos suos hortatur, ne diebus festis ad alias Ecclesias, quae sunt in viciniis, divertant; sed omnes, & singuli ad propriam Parochialem indesinenter accedant: atque id omni zelo, omnique contentione semper, & perpetuo repetit, praedicat, & inculcat.

Qu. An hujusmodi zelus quasi intemperans notari possit?

Resp. Tantum abest, ut ejusmodi zelus quasi intemperans notari possit, quin potius Parochus noster assertae Canonicae, & Ecclesiasticae disci-

disciplinæ supremam laudem promereatur; habet enim ante oculos positum id, quod habetur in Trid. Concilio *Sess. 22. Decret. de Observan. & evitan. in Celeb. Miss.* ubi sedulo excitantur Episcopi, quod „ Moneant eumdem populum, ut frequenter ad suas Parochias, „ saltem diebus Dominicis, & majorib. festis accedant " & *Sess. 24. Cap. 4. de Reform.* „ Moneatque Episcopus Populum diligenter, *te-„ neri* unumquemque Parochiæ suæ interesse, ubi commode id fieri „ potest, ad audiendum verbum Dei. " Quibus Tridentini commonitionibus solicite intendens D. Carolus Borromæus hanc vehementem in sua VI. Mediolanen. Provinciali Synodo ad Plebem habuit exhortationem. „ Universos, & singulos cohortamur, ac per visce-„ ra Misericordiæ Jesu Christi obsecramus, atque obtestamur, ut „ quamvis in suis vicinii oppidis, & suburbiis, Oratoria, Capellas, „ aliasque Ecclesias habeant, ubi Sanctissimo Missæ Sacrificio inte-„ resse possint, frequenter tamen Dominicis saltem, aliisque solemni-„ bus festis diebus, ad suam quique Parochialem Ecclesiam conve-„ niant, ubi a Parocho, cui eorum cura commissa est, verbo Dei „ pascantur, fidei Christianæ rudimentis, aliisque animarum saluti „ necessariis præceptis erudiantur.

Consimilibus exhortationibus immediate post Trid. Concilium excitarunt Plebem ad propriam frequentandam Parochialem nonnulli alii Episcopi, doctrina, prudentia, ac pietate eximii, inter quos Ven. Dei Servus Joannes Ribera Archiepiscopus Valentinus in sua prima Diœcesana Synodo habita anno 1584. *Tom. 4. Concil. Hispan. pag.* 285. Similiter S. Torribius Archiepiscopus Limanus in sua Synodo septima Diœcesana *pag. ibid.* 689. anno 1592. Limæ in America celebrata. Et tandem Eminen. Card. Gabriel Palæotus D. Carolo Borromæo amicitiæ fœdere conjunctissimus, qui pariter in sua Bononiensi Diœcesana Synodo coacta die 16. Octobris anno 1566. *Cap.* 1. *n.* 18. hæc habet: *Sappia ciascuno, che officio loro sarebbe il frequentare spesso le sue Parrocchie, ed almeno ne' giorni di Festa udire la Messa, siccome spesso esortano i Padri antichi, ed il Concilio Tridentino.* Et sic plures alii Episcopi ad hæc usque tempora idipsum populis opportune suadent, ut videre est in eorum Synodalibus Constitutionibus apud Episcopum Vassionensem Franciscum Genettum *Tom. 6. tract. 4. Cap. 2. quæst.* 5. Quorum vestigiis inhærens Parochus noster, nullo penitus modo ejus zelus quasi intemperans notari potest, immo summis laudibus efferendus.

CAS. III. Quidam Parochianus cum a proprio Parocho, ut omnes norunt, sit aversus; idcirco in ejusdem Parochi contemptum numquam accedit ad Parochialem Ecclesiam, ne dominicis quidem diebus, aliisque Festis solemnioribus.

Qu. Utrum in tali casu audiendo Sacrum in alia Ecclesia, Ecclesiæ præcepto audiendi Missam diebus festis satisfaciat.

Resp. Negative. Antiquæ consuetudini, qua olim fideles tenebantur sub gravi audire Missam diebus festis in propria Parochiali Ecclesia derogatum nunc est contraria consuetudine pluribus summorum Pontificum Constitutionib. comprobata. Ita vero Romani Pontifices consuetudinem hanc uti legitimam approbarunt, dummodo tamen Parochiani *in contemptum proprii Parochi* ea minime abuterentur; Se-

cus

cus enim in præcitatis eorum Constitutionibus *expresse* intendunt; quod si quis audiret Missam extra propriam Parochialem, & hoc faceret *in contemptum proprii Sacerdotis*, illum præcepto Ecclesiæ de audienda Missa diebus festis satisfecisse minime censeatur.

Gregorius IX. *Cap. ut Dominicis 2. de Parœciis & alienis Parœcianis* ex Concilio Nannetensi expresse decernit: „ ut Dominicis, vel „ festivis diebus Presbyteri antequam Missam celebrent, plebem in„ terrogent, si alterius Parœcianus in Ecclesia sit, qui *proprio con„ tempto presbytero* ibi velit Missam audire, quem si invenerint, „ statim ab Ecclesia abjiciant, & ad suam Parœciam redire compel„ lant.

Leo X. Constitutione edita die 13. Novembris an. 1517. diserte ait: „ Auctoritate Apostolicâ tenore præsentium notum facimus, „ omnes Christifideles, qui *non contempto proprio Sacerdote Paro„ chiali* in Ecclesiis Fratrum ordinum Mendicantium Dominicis, & „ festis diebus Missam audiunt, satisfacere præcepto Ecclesiæ de Mis„ sa audienda, nec in aliquam labem mortalis peccati, pœnamve „ incurrere.

Clemens VIII. in Brevi, quod incipit *Significatum*, dato ann. 1592. sic statuit: „ Præsenti nostro decreto sancimus, sæcularibus univer„ sis libere Missas diebus Dominicis, & aliis majoribus Festis audire „ in Ecclesia tam Fratrum Prædicatorum, quam aliorum Mendican„ tium, nec non etiam Societatis Jesu licite posse, *DUMMODO in „ contemptum Parochialium Ecclesiarum non faciant*.

Quæ summorum Pontificum Constitutiones cum sint conditionales, & hypotheticæ plane evincunt, ipsos Pontifices approbare jam inductam consuetudinem audiendi Missam diebus festis extra proriam Parochialem, sed cum adjecta limitatione: „ *DUMMODO*, nempe, *id „ non faciant fideles IN COMTEMPTUM proprii Sacerdotis, seu „ Parochialium Ecclesiarum*: " Quæ limitatio æquo jure a supremis Ecclesiæ Judicibus apposita est, nimirum ad compensandam modo aliquo læsionem jurium Parochorum, qui quasi Apostolico jure per quatuordecim fere sæcula fuerant in pacifica possessione, ut nempe eorum curæ fideles Dominicis saltem diebus, aliisque Festis solemnioribus propriam Parochialem adirent, ibique Sacro, ac veroi Dei prædicationi interessent. Durum siquidem plane foret, ut eriam num tenerentur Pastores apud propria oves residere, illas agnoscere, verbo, & exemplo pascere, pro ipsis Sacrificium offerre, sacramenta denique administrare; Oves vero pastorem proprium, *etiam per contemptum*, nec audire, nec agnoscere tenerentur.

Quæ cum ita sint concludendum, Parochianum in proposito casu audiendo Missam extra propriam Parochialem, & hoc in contemptum proprii Parochi, præcepto Ecclesiæ audiendi Missam diebus Festis nulla ratione satisfacere. Nova non est hæc sententia, cum sit plurium Theologorum, & Canonistarum, quibus partim adhæret Benedictus XIV. *lib. 11. de Sin. Diœc. cap. 14. §. 9.*

MEN-

CAS. I. Childeberta filiafamilias, insciis parentibus, occulte contrahit, & juramento confirmat sponsalia de futuro cum quodam Juvene honeste vitæ, & paris conditionis.

Qu. I. Utrum licite?

CAS. II. Qu. II. An ejusmodi sponsalia, quamvis juramento firmata, detecto parentum dissensu, licite, & libere rescindi possint?

Resp. ad primum Illicite.

Respond. ad secundum hujusmodi Sponsalia licite, & libere rescindi posse.

Filii, Filiæque Familias graviter peccant, dum sine ulla urgenti, & rationabili causa contrahunt Sponsalia etiam de futuro insciis, vel invitis Parentibus. Quamvis enim non possit Pater compellere filium ad contrahendum, vel non contrahendum Matrimonium, neque possit illum cogere ad hanc potius, quam ad illum in uxorem ducendam; nihilominus Filius familias circa modum contrahendi Sponsalia, sive de præsenti, sive de futuro subest patriæ potestati, ideoque in re gravi lædit honorem parentibus debitum, dum ipsis inconsultis, & nulla urgente rationabili causa contrahit Sponsalia etiam per verba de futuro.

Hæc responsio comprobatur ex Sacris litteris, ex auctoritate SS. Patrum, & ex jure tum Canonico, tum Civili, ex communi Theologorum consensu, & ex ipsa naturali ratione, ut videre est apud Van-Espen, apud Natalem Alexandrum, apud Pontassium, apud Genettum *respect. locis*; præsertim vero apud Franciscum Mariam Muscettulam Archiepiscopum Rossanensem *Disert. Theol. Leg. de sponsal. & Matrim. cum adnot. addit. & append. Editio prima Romana* anno 1766.

Hic nobis præ omnib. sufficiat in medium afferre Testimonium Benedicti XIV. qui *Tom. 3. Notif. Edit. Italicæ Bononien. Notif.* 5. hæc habet: „ I Direttori delle Anime, ed i Signori Curati, che particolarmente nella Diocesi sono quei soli, che diriggono le Anime de' suoi Parrocchiani . . . dovranno far loro conoscere, non dovere il capriccio esser la regola per maritarsi; ma esser duopo il riflettere a varie circostanze, e particolarmente trattandosi di Figli di Famiglia, alla volontà de' lor Genitori: imperciocchè, ciò che siasi, se li sponsali fatti senza il loro consenso siano, o non sian validi... cosa certa però si è, che i predetti sponsali sono *ILLECITI*, e che facendoli nel modo predetto, *SI PECCA*, e che scoperta la dissensione dei Genitori, ciò è motivo per isciogl ierli, ancorchè fossero *GIURATI*, come si può ampiamente vedere nella citata dissertazione di Monsig. Arcivesc. di Rossano *pag. 668.*

Igitur Childeberta, inconsultis parentibus, ita illicite contrahit sponsalia, ut quamvis juramento firmata sint, detecto tamen parentum dissensu, licite, & libere rescindi possunt. Nam ut apte ad rem præsentem subjungit Synodus Tusculana ann. 1763. a Celsitudine Regia Eminentissima Henrici Card. Ducis Eboracensis celebrata, *non enim juramentum esse debet vinculum iniquitatis*: *part. 3. cap. 16. n. 2. §. 1. in fine*.

CAS. III.

CAS. III. Euripidi Parocho ab Ecclesiastica Curia patentes litteræ diriguntur, quibus inspectis, matrimonium injungitur celebrandum inter Sejam, & Cajum, remissis denuntiationibus a Tridentino præscriptis. Quamvis vero idem Euripides probe sciat, ejusmodi nuptias a contrahentium parentibus omnino ignorari, immo penitus oppugnari; atque id Ecclesiastico Superiori malitiose fuisse occultatum, nihilominus in vim prædictarum litterrarum filios familias Cajum, & Sejam sequenti die in Matrimonio conjungit:

Qu. Utrum Euripides Parochus recte fungatur suo munere?

Resp. Euripidem male fungi suo munere; cum enim ipse compertum habeat, parentum ignorantiam, immo eorum dissensum *malitiose* fuisse Ecclesiastico Superiori occultatum, nimium imprudenter se gerit, dum in vim litterarum, quæ ipsi ab Ecclesiastica Curia diriguntur, Filios familias Cajum, & Sejam in Matrimonium conjungit; facile siquidem ipse poterat advertere, hujusmodi litteras esse subreptitia; ideoque nullius esse roboris, nec executioni demandandas. Unde quemadmodum, ut in superiori responsione innuimus, lethaliter peccant Filii Matrimonium contrahendo insciis, vel invitus parentibus; ita graviter peccat Euripides Parochus, & quidem multipliciter, dum Cajo, & Sejæ, inconsultis eorum parentibus, immo prorsus invitis, Sacramentum matrimonii administrat; juxta illud Apostoli *ad Rom.* 1. 32. *non solum* peccant, *qui faciunt*, *sed etiam*, *qui consentiunt facientibus*. Quare in hujusmodi Casibus fieri debet, quod faciendum statuit Emin. Card. Gabriel Palæotus olim Bononiæ Archiepiscopus in libello, cui titulus: *Il Compendio degli Ordini dati al Clero pag.* 82. inter monita circa Sacramentum Matrimonii: *Occorrendo che qualche Figliuolo di Famiglia voglia congiungersi in Matrimonio, contradicendo, ed opponendosi il Padre, non sarà ammesso dal Curato senza participazione di Monsig. Arcivescovo*. V. Constit. Bened. XIV. quæ incipit *Nimiam licentiam* §. 10. *editam* 18. Maji 1743.

MENSE JUNIO.

CAS. I. QUidam Confessarius, dum aliorum præsertim Sacerdotum Sacramentales excipit Confessiones, vel inclinatus stat, vel unam cum pœnitente & ipse flexis genibus Sacramentum pœnitentiæ administrat.

Qu. utrum rite?

Resp. Non rite: quia contra communem, & ferme Apostolicam Ecclesiæ praxim, juxta quam ad hæc usque tempora Confessarius Sacerdos, tanquam Judex sedens pro Tribunali, pœnitentium excipit Confessiones. Et quidem Pœnitentiæ Sacramentum ad modum judicii fuit a Christo Domino institutum, ac propterea, ut habetur in Catechismo Romano *part.* 2. *de Sacr. Pœnit.* §. 18. „ Quem peccatorum „ pœnitet, is se humili, ac demisso animo ad pedes Sacerdotis deji„ cit, ut cum se tam humiliter gerit.... in Sacerdote, qui in eum „ *legitimus judex sedet*, Christi Domini personam, & majestatem ve„ neretur." Qui mos in Sacramento Pœnitentiæ se humiliter dejiciendi ad Pedes Sacerdotis antiquissimus est, illumque nobis exhibet Tertullianus, dum eleganter commemorat ritum, quo Christiani secundo

cundo

cundo Ecclesiæ sæculo in exomologesi peccata sua deflebant. „ *Exomologesis*, inquit *lib. de Pœnit. Cap. 9. prosternendi, & humilificandi hominis disciplina est. .. Presbyteris advolvi, & caris Dei adgeniculari*," quia nimirum ante genua Sacerdotis e ragione sedentis in peccatorum Exomologesi se humiliter prosternebant.

Ab his nemo non intelligit quantum discrepet usus ille, quo Confessarius ad terga stans pænitentis, & super illius humerum capite inclinatus ejusdem excipit Confessionem.

Quamquam vero a Sacramenti Pœnitentiæ ritibus non minus dissentaneus sit alter usus, quo nimirum Confessarius in audiendis Confessionibus una cum pœnitente & ipse in genua procumbit. Hoc siquidem antevertit omnem ordinem in ritualibus libris ab Ecclesia præscriptum, ut quemadmodum in aliis Sacramentis Sacerdos minister a Suscipiente secernitur; ita & in Sacramento Pœnitentiæ Sacerdos Confessarius a Pœnitente distinguatur. Hinc est, quod quamvis consuetudo olim invaluerit in Ecclesia, ut non genuflectendo, sed sedendo etiam a laicis fieret confessio, uti probant Ordo Romanus, vulgatus Alcuinus, aliique non pauci rituales libri, idque propter nimiam confessionum prolixitatem; utpote quæ tunc temporis infrequentiores; nihilominus pœnitens a Confessario ministro ita distinguebatur; ut primo inferius sederet, tum narratione completa peccatorum statim assurgeret, concidensque in terram pronus Sacerdoti sedenti advolveretur. Illustre est factum illud, quod Lucas Episcopus Cusensis 2. Maji apud Bollandum narrat de Joachimo Abbate *Floris* cum Imperatrice Constantia: „ Sexta Feria Parasceve sedebam, *inquit*, „ cum eo in Claustro S. Spiritus de Panormo: & ecce vocatus ad „ Palatium fuit ad Imperatricem Constantiam, quæ illi confiteri volebat. Ivit, & invenit eam intra Ecclesiam in Sella consueta sedentem: jussus autem sedere in Sellula pro ipso posita, sedit; sed cum „ Imperatrix aperuit ei propositum confitendi, eam qua debuit auctoritate frænavit, & respondit dicens: Quia ego nunc locum Christi, tu vero pœnitentis Magdalenes tenes, descende, sed in terra, „ & ita fideliter confitere; *aliter non debeo te audire*. Descendit, & „ sedit Imperatrix in terra, & humiliter confessa est peccata sua. " Ex qua narratione illud notandum est, Abbatem Joachimum sine ulla dubitatione asseruisse, *se aliter non debere* Imperatricem audire, nisi illa inferius sederet; quia nempe compertum habebat Ecclesiæ ritum, juxta quem Confessarius, tamquam Christi locum tenens, & Sacramenti minister maxime decet, ut etiam in ipsa externa corporis positione a Pœnitente distinguatur.

Quæ distinctio inter Confessarium, & Pœnitentem non servatur in Casu nostro, dum Sacerdos flexis genibus alterius Sacerdotis excipit Confessionem; pluries enim, ut sincere dicam, id mihi contigit intueri, tantumque abest, ut distinxerim præ Pœnitente Confessarium; quin potius duo obloquentes mihi visi sunt sibi invicem in aurem insusurrantes.

Hactenus dicta decretorie confirmantur ex Rituali Romano, in quo, dum ordo describitur ministrandi Sacramentum Pœnitentiæ §. 3. ita statuitur: *Sacerdos ... habeat in Ecclesia sedem Confessionalem*, *in qua* (utique sedens) *Sacras Confessiones excipiat*; Et tametsi ex *causa ratio-*

bonabili, etiam extra Ecclesiam Confessiones audiri possint, ut habetur ibidem §. *Superiori*; nihilominus totus ille ritus, qui potest servari, etiam extra Ecclesiam, maxime vero in ejusdem Ecclesiæ Sacrario, servandus est; ideoque D. Carolus Borromæus in Instructionibus *De Sacr. Pœnit.* in universum monet Confessarium, *ne unquam stans, sed sedens audiat, & absolvat*: Qui ritus, quo nimirum Confessarius semper sedere debet, generatim præscriptus est, sive pœnitens laicus sit, sive sit Sacerdos; Nulla enim apud Ecclesiam in Sacramentis suscipiendis est personarum discretio: Quemadmodum una est peccatorum remissio, unum pariter pro omnibus est reconciliationis Sacramentum: idem pro laicis, idem pro Monachis, idem pro Clericis; ideoque æquali ritu, eademque humilitate ab omnibus suscipiendum.

Hinc ex duob. antiquis MSS. insignis Ecclesiæ S. Gatiani Turonensis ante annos circiter 900. exaratis, & ab Joanne Morino in Calce Comment. historic. *de Sacram. Pœnit.* ab Edmundo Martene de Antiquis Ecclesiæ ritibus *p.* 2. *lib.* 1. *Cap.* 6. post *Art.* 7. *sub n.* 4 editis in descriptione *Ordinis*, *qui in privata*, *seu annuali Pœnitentia servandus est*, inter cætera hæc habentur: *Cum autem accesserit ad Sacerdotem pœnitens... quisquis ille est, sive Laicus, sive Clericus, sive Monachus, suppliciter se inclinet ante Sacerdotem... Confiteatur omnia peccata sua... hoc expleto dicat Sacerdos super eum has orationes... quibus dictis, jubeat Sacerdos pœnitentem surgere de terra; sed ipse & surgat de sedili suo*; ex quibus perspicuum est, ab antiquis usque temporibus nullum in Ecclesia adfuisse discrimen inter Laicum, Clericum, & Monachum in Sacramenti pœnitentiæ susceptione.

Quæ cum ita sint hoc unum colligo, Confessarium in Casu nostro non rite se gerere, & consequenter dum aliena solvit vincula, seipsum culpabiliter illaqueare.

CAS. II. Guibertus Sacerdos in Confessarium recens approbatus in administrando pœnitentiæ Sacramento profert verba absolutionis, aliasque preces antecedentes *Indulgentiam &c. Dominus noster &c.* tenens semper manus junctas ante pectus.

Qu. Utrum id ex Ritualis præscripto?

Resp. Negative, quia juxta præscriptum Ritualis Romani de Sacr. Pœnit. dum Sacerdos dicit illas preces *Indulgentiam, &c. Dominus noster &c.* debet tenere *dextram* versus pœnitentem *elevatam*, tum eadem dextra debet efformare signum Crucis, non quidem ad verba illa *Ego te absolvo*, sed dum alia profert, nimirum *In Nomine* ✠ *Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen*. Hoc scilicet ex Ritualis præscripto.

Plura ad rem præsentem, & quidem non levis momenti, jam congesta erant Sacræ antiquitatis monumenta, sed cum resolutiones Casuum mensuram, & numerum paginarum hujusce libelli excederent; idcirco ut ea penitus omittantur necesse est. Unum dicam; Legenda esse, quæ a Carolo VVitasse *T.* 5. *de Sac.* Pœnit. *q.* 2. *a.* 2. §. *dicimus sexto* in medio producuntur, non quod omnia nimis arcte sumenda sint, sed ut ratione aliqua percipi possit, quam *temere* agant Confessarii illi, *qui dum absolutionem pœnitentibus impertiuntur manus iis imponere non curant*.

CAS. III. Emilius Presbyter quasi superstitiosus ab Amico reprehen-

D ditur,

ditur, cum in divinis Mysteriis nimio anhelitu, & sibilis vibrantibus proferat verba Consecrationis.

Qu. Utrum sit rationabilis hujusmodi reprehensio?

Resp. Rationabilem omnino esse ejusmodi reprehensionem, cum Emilius quasi opinari videatur, Consecrationis verba, quanto magis concitata, eo magis habere vim conficiendi Sacramentum. In hunc ignorantiæ, dicam potius, nimiæque trepidationis, quam superstitionis defectum cadunt nonnulli Sacerdotes, quos graphice commemorat, simulque perstringit usque jam a sua ætate Henricus de Hassia Scriptor Sæculi XV. in Opere, quod Viennæ in Austria editum est; tum est; tum Liusiæ *per Mich. Lottorium* anno 1498. *in* 4. sub hoc Titulo: *Secreta Sacerdotum, seu Magistri Henrici de Hassia, quæ sibi placent, vel displicent in Missa peregregium &c.* in quo ad rem nostram hæc habet: *Solent quidam os prope hostiam ponere consecrandam, tamquam se non credant conficere, nisi hostiam anhelitu afflent. Valde tales errant, ut illum anhelitum fœtidum forte putant conficere, quod est Mysterium Divinorum verborum de labiis piissimi Jesu progressorum: Dicite, si virtutem verbis adscribitis, ad quod ergo anhelitum hostiæ aspiratis?* Ut igitur Emilius ejusmodi vitium deponat, animo sibi certe persuadeat, materiam panis, & vini non anhelitu, aut vibratione syllabarum, sed devota prolatione verborum Christi, divinaque virtute in Christi Corpus, & Sanguinem mirabiliter consecrari. *Vide* Le-Brun in Opere plane aureo ex Gallico idiomate Italice traducto *Tom.* 4. *in fine*, cui Titulus: *La Spiegazione letterale Storica, dogmatica &c. della Messa*, Typis Veronæ impresso Anno 1740.

MENSE JULIO.

CAS. I. PArocho, in cujus Parœcia Titius, & Mœvia ambo vagi, & ægrotantes fortuito reperiuntur, satis in Domino expedire videtur, si, restituta illis valetudine, legitimo Matrimonio copulentur: rem itaque ad Ordinarium defert: & factis in Ecclesiastica Curia de illorum statu libero juridicis probationibus, licentiam obtinet, ut prædictis Titio, & Mœviæ Sacramentum Matrimonii administret: Verumtamen, antequam Matrimonium celebretur, re diligentius explorata, dignoscit Parochus, Titium, & Mœviam vere, & proprie non esse vagos, sed peregrinos.

Qu. Utrum in tali casu possit Parochus progredi ad ejusmodi Matrimonium inter Titium, & Mœviam celebrandum?

Resp. Negative: Maximum enim intercedit discrimen etiam quoad contrahendum Matrimonium inter vagum, & peregrinum. „ E' regola certa, *inquit* Benedictus XIV. *Tom.* 2. *Notif. Ital. Edit. Rom.* „ *Notif.* 13. *§.* 10. che il Parrocho delle persone vaganti è quello di „ quel luogo, in cui esse attualmente si ritrovano... *Quod de peregrinis non est ita; idcirco prosequitur Sapientissimus Pontifex:* „ Ma occorrendo alle volte qualche equivoco prendendosi il pellegrino per vagante; il che non è vero, essendo vagante quello, che „ avendo lasciato il proprio domicilio, ne va a cercare un altro, „ ove possa fermarsi, secondo il testo *nella L. Ejus §. Cellus ff.* ad „ municipalem... ed essendo pellegrino quello, che viaggia, rite-

„ nendo

„ nendo però l'animo di ritornare all'antico domicilio, come molto „ bene osserva il Rosignolio *de Matrim. p.* 1. *Tom.* 6. *de Contract.* 5. „ *prænot.* 22. *num.* 4. per questo . . . succedendo il caso, si facciano „ dai Parrochi le dovute diligenze, per vedere, se veramente i Con„ traenti siano vaganti. " Nam, si re diligentius explorata, dignosceret Parochus, prout in Casu contingit, Contrahentes non esse vagos, sed Peregrinos, non obstantibus litteris ab Ecclesiastica Curia receptis, utpote falso laborantibus, non posset ulterius progredi ad ejusmodi matrimonium celebrandum; Secus peccaret contra Decretum Trid. Conc. *sess.* 24. *de reform. Matrim. cap.* 7. & posset graviter puniri, ut ex ultima nostra Synodo *lib.* 2. *de Sacr. Matr. cap.* 9. & ex Instructione S. C. Univers. Inquisitionis *pro examine &c. pro contrahendis Matrimon.* Et tandem Matrimonium non valeret.

CAS. II. Gertrudis Vidua sub Parœcia S. Mariæ hucusque habuit domicilium apud fratrem defuncti mariti: Volens ad secunda vota transire, relictis ibidem propriis supellectilibus, Paternam domum se confert sub Parœcia S. Nicolai: Ubi, ut rem gratam faciat Patris, intendit permanere; ita ut post quindecim dies, factis interea denuntiationibus, Matrimonio valeat copulari.

Qu. Cui Parocho competat jus celebrandi istiusmodi Matrimonium?

Resp. Etsi mulier, quantumvis Vidua, quanto tempore ejus Pater vivit, semper sit sub ejusdem Patris potestate; nihilominus dum intendit ad alia vota transire, juxta praxim in hac Diœcesi vigentem, non tenetur adhire paternam domum; quemadmodum tenentur puellæ innuptæ, quibus in hac Diœcesi pro Matrimonio valide, & licite contrahendo domicilium paternum, maternum, vel fraternum præscriptum est, ut habetur *Tom.* 2. *Notific.* Benedicti XIV. *edit. Ital. Bonon. Notific.* 13. *§.* 16. *&* 17. *& Tom.* 4. *Notific.* 21. *pag.* 3. 9. *& seq.*

Hoc præmisso ad propositum deveniamus cum distinctione: Gertrudis Vidua, dum se confert Paternam domum, aut sincerum habet animum ibidem permanendi, novumque domicilium contrahendi, aut non habet. Si primum; ejus Matrimonii celebratio competit Parocho Ecclesiæ *S. Nicolai*, sub qua paterna domus sita est; & hoc probatur resolutione Sacræ Congregationis Concilii, quæ in *una Cæsanaten. seu Forolivien. Matrimonii* sub die 20. Febr. 1723. ut habetur *Tom.* 2. *Thesaur. Resolut. S. C. Concilii, edit. Urbinaten.* 1739. *pag.* 275. validum censuit Matrimonium a duobus Cæsenæ incolis contractum, qui, ut parentum molestias declinarent, clam Forolivium aufugerant, ibique Matrimonium coram Parocho *S. Blasii* inopinate circumvento celebraverant. Eo siquidem principio censuit S. Congregatio, ejusmodi Matrimonium esto *de jure* clandestinum fuisse validum, quia Mulier juramento jam firmaverat, se Forolivium venisse, ut ibi sincero animo permaneret, suumque domicilium eligeret apud Aviam Maternam, quæ sub eadem Parœcia *S. Blasii* degebat, & quam suam esse Tutricem, seu Curatricem asserebat. Ex qua facti specie aperte evincitur, pro validitate Matrimonii Parochum proprium illum esse censendum, in cujus Parochia tempore contractus Contrahentes habitant, & illuc se contulerant, ut ibi sincero animo permanerent.

Si vero Gertrudis paternam domum petivit non animo quidem do-

micilium ibidem contrahendi, sed solo animo illic Matimonium celebrandi, ut ita nimirum rem gratam faceret Patri, tunc ejusdem Gertrudis Matrimonii celebratio ita competit Parocho *S. Mariæ*, ut, si secus celebraretur, Matrimonium non valeret. Quemadmodum expresse constat *in una Romana* 22. Febr. 1631. *lib.* 14. *Decretorum pag.* 390. *a tergo.* = *Sacra &c. censuit, dandam esse declarationem in abstracto in forma sequenti : Vir, & Mulier a loco suæ habitationis absque animo illam relinquendi discedentes, & ad locum alterius Parochiæ solo animo illic Matrimonium celebrandi, non autem domicilium contrahendi se transferentes, ibi coram Parocho illius loci Matrimonium inter se contraxerunt : Supplicatur per Sacram Congregationem declarari, an huiusmodi Matrimonium sit nullum, vel validum ?* Die 22. Feb. 1631. *Sacra &c. Secundum ea, quæ proponuntur, censuit esse nullum.*

Ex quibus satis colligitur propositæ quæstionis resolutio. *V. Tom.* 2. *Notific.* Benedicti XIV. *eod. Ital. Bonon. Notific.* 13. *§.* 9. & 10. & ejusdem Summi Pontificis *Epist. super quibusdam dubiis respicientibus validitatem Matrimoniorum* ad Archiepiscopum Goanum *dat.* Romæ apud *S. Mariam Majorem* die 19. Martii 1758.

CAS. III. Titius, postquam occulte contraxit sponsalia cum Berta, & quidem juramento firmata, habuit copulam cum Mœvia sorore Bertæ, quæ prægnans facta est. Qu. utrum Titius teneatur stare promissis cum Berta, utpote juramento firmatis; an potius omnia debeat experiri, ut ducat Mœviam in uxorem ad ejus infamiam declinandam? in quo postremo casu, qua via, & medio utendum est?

Resp. Ad propositum Casum obvia, quæ statim se te profert, responsio hæc est, Titium neutram posse ducere in uxorem: non Bertam propter impedimentum affinitatis; non Mœviam propter publicam honestatem: Verum hæc responsio facilis dictu est, sed ad praxim, ut graviora sint integra, nulla ratione inservit. Dicamus ergo, quod cum in proposita facti specie id, quod vere magis urget sit prægnatio Mœviæ, hinc fit quod ad ejus infamiam declinandum tenetur Titius omnia experiri, ut illam ducat in uxorem. Via autem, sive medium, quo in hoc postremo Casu utendum est, dummodo impedimenta sint occulta, est recursus ad Majorem Romanæ Ecclesiæ Pœnitentiarium, qui de Summi Pontificis speciali mandato vivæ vocis oraculo desuper sibi facto, potest in foro conscientiæ super impedimento occulto pubilicæ honestatis, etiam *de contrahendo*, absolute dispensare: quemadmodum opportune advertit Benedict. XIV. *Tom.* 4. *Notif. edit. Ital. Bonon. Notific.* 20. *§.* 7.

MENSE AUGUSTO.

CAS. I. Tiberius occasione rixæ prope Ecclesiam graviter vulneratus, confestim Ecclesiam ipsam intravit, clamitans *Confessionem*. Veruntamen vix vix Ecclesiæ limen ingressus concidit in terram pronus, & madefacto largo sanguine Ecclesiæ pavimento, efflavit animam. Qu. Utrum Ecclesia in tali casu polluta sit; ideoque cessandum sit a Divinis?

Resp. Negative. Paucis ab hinc anni in Diœcesi N. N. ejusmodi Ca-

Casus evenit: Quando Parochus re, ut obtigerat, intellecta, illico cessationem a Divinis indixit, & populum, qui in Ecclesia facinore tanto perterrefactus aderat, licet esset dies festus, sine Missa dimisit, asserens, non amplius fore licitum celebrare Missam, cum Ecclesia ex perpetrato homicidio interdicta evasisset. Verum iste Parochus repente forsitan perculsus atrocitate facti, a veritate aberravit. Quando quidem falsum est, Ecclesiam pollui, cum vulneratus, accepto læthali vulnere, Ecclesiam ingreditur, ibique sanguinem effundit. Nam juxta Canonicas Sanctiones, id quod violat Sanctitatem loci, non est neque hominis mors; neque sanguinis effusio, sed est ipsa actio graviter injuriosa, quæ fit in vitam proximi in ipsa Ecclesia existentis; adeo ut si quis, accepto in Ecclesia ab inimico læthali vulnere, statim foras egrederetur, & nonnisi extra Ecclesiam sanguinem funderet, aut moreretur, nihilominus Ecclesia remaneret polluta, quia vulnus, ex quo secuta est effusio sanguinis, aut tandem mors, fuit in ipsa Ecclesia criminose inflictum, ex quo propterea Ecclesiæ Sanctitas violatur; quemadmodum juxta communem Theologorum, & Canonistarum sententiam diserte docet D. Antoninus *3. part. Sum. Theol. Tit. 12. Cap. 6. . 3. & 4. Si ex vulnere extra Ecclesiam accepto in Ecclesiam fugiens moriatur, non violatur Ecclesia, quia non accipit ibi causam mortis.... secus fit in Ecclesia vulneretur, & extra moriatur; quia tunc violatur.*

CAS. II. Parocho vix vix e vivis erepto, Sempronius illius Nepos hæres ex asse continuo adiit hæreditatem. Et quidem, occupato marsupio, supellectilem omnem sequenti die paratis jam curribus asportare intendit. Qu. An Vicarius Foraneus jure id valeat, immo debeat prohibere?

Resp. Quod Vicarius Foraneus jure id potest, immo debet prohibere; Sic enim in ultima nostra Diœcesana Synodo eidem supremo jure commissum est *l. 3. C. 3. de Parochis: Si ingravescente morbo* (Parochus) *decesserit, Vicarius Foraneus... Ecclesiasticam supellectilem in inventarium digerat, statimque certiores faciat aut Nos, aut Vicarium nostrum de obitu, ut qua par est sollicitudine substituatur; aut OEconomus deligetur. Interim ab hæredibus NIHIL patiatur apprehendi, aut asportari, antequam per nos, quæ fuerint relaxanda, opportune constituatur.*

CAS. III. Febronius homo facinorosus, vel apud judicem inquisitus enixe obtestatur Parochum, ut in domo Parochiali, aut in alia Æde Sacra intra ejusdem Parochiæ fines existente asylum ei præbeatur.

Qu. Qua ratione Parochus se gerere debeat in hac re?

Resp. Debet se gerere juxta præscriptum ejusdem præcitatæ nostræ Synodi Diœcesanæ, in qua *lib. 3. Cap. 4. de immunitate Ecclesiarum* hæc habentur: *Parochis præcipimus, ne contumacibus facinorosis in Canonica præstent asylum, omnino prohibentes, ne hos recipiant sine nostro expresso assensu, & facultate; inquisitos vero de Criminalibus ultra triduum non retineant: Quod si aliter charitas urgeat, Nos, sive Vicarium nostrum consulant: Cui pariter Decreto subjectos volumus, & comprehensos declaramus Rectores, Custodes, Guardianos, & Officiales quarumcumque Ecclesiarum, Confratriarum, & Sodalitatum; quippe profanata Sacra Loca sæpe comperimus male viventium licentia, ludos, & conventicula cogendo, queis religiosa, & pia domus dehonestatur.*

MEN-

CAS. I. Tempore Messis cum gravis tempestas jam jam impendere videretur, Capellanus, absente Parocho, ab afflictis Agricolis omnibus precibus exoratus, detulit ad Ecclesiæ januas Augustissimum Eucharistiæ Sacramentum; ibique cum eo adversus ingruentem calamitatem, benedictionem impertitus est.

Qu. an Capellanus Agricolarum votis prudenter annuerit?

Resp. Agricolarum votis minus rite annuit Capellanus, cum in nostra prædicta Diœcesana Synodo hac de re cautum sit sequenti Decreto *lib. 2. Cap. 3. de Sacram. Eucharist. Numquam Pixis deferatur ad januam Ecclesiæ ad comprimendos turbines, & aeris sedandam inclementiam vel imbrium, vel grandinum: Verum exponatur in Ostio Tabernaculi, dato signo, ut ad orandum conveniant fideles, preces, & Sanctorum Litanias recitando. V. Epist.* Benedict. XIV. ad Cardinal. Urbis Vicarius 27. Julii 1755.

CAS. II. Sacerdos cum esset læsus brachio per totum Paschale tempus Sacrum non fecit: attamen in illa non Parochiali Ecclesia, in qua per annum quotidie celebrat, una cum cæteris Capellanis, ut moris est, in die *Cœnæ Domini* sumpsit Eucharistiam. Conqueritur Parochus, quod prædictus Sacerdos ad propriam Parochiam non accesserit; eumdemque contendit per ejusmodi laicam Communionem, Paschali præcepto haudquaquam satisfecisse.

Qu. Quid dicendum in hac re?

Resp. Dicendum cum Synodo Tusculana a Celsitudine Regia Eminen. Henrici Cardin. Ducis Eboracen. anno 1763. celebrata *part. 3. Cap. 9. de Sacram. Eucharist. Art. 1. §. 14. Sacerdotes .... ubicumque paschali tempore Missam celebrent, Ecclesiæ præcepto faciunt satis. Quod si vel ob infirmitatem, vel alia de causa celebrare nequeant, ipsi quoque non minus, ac Laici ad sacra recipienda Mysteria in sua Parœcia debent convenire.* Quæ Synodalis Constitutio novam legem non ponit, sed disciplinam Ecclesiæ præclare promulgat ab antiquis Patrum regulis derivatam. Olim enim Presbyteri simplices, qui *Sacerdotes inferioris ordinis* dicebantur, ita in eorum ordinatione propriæ Parochiali Ecclesiæ addicti erant, ut extra illam de Missa quidem poterat ab ipsis celebrari. Capitularia Caroli Magni ea sunt, quæ illius temporis nobis exhibent Occidentalis Ecclesiæ disciplinam: *Nullus Presbyter in alterius Parochia Missam cantare præsumat, nisi in itinere fuerit*: & infra *lib. 6. Cap. 456. addit. 4. Cap. 37. Statum est, ut unusquisque Clericus, vel Laicus non communicet in aliena Plebe sine litteris Episcopi sui.* Et quamvis vicissitudine temporum necessitas invaluerit, Presbyteros posse licite, etiam extra propriam Parochialem quocumque tempore Sacrum facere; ita ut ubicumque Paschali tempore Missam celebrent, Ecclesiæ præcepto satisfaciant; nihilominus firma stetit in ea parte antiqua lex, ut Sacerdotes non celebrantes eo tempore, ipsi quoque non minus ac Laici propriam Parochiam teneantur adire, ibique sacram Communionem recipere. Hinc est quod Concilium Lateranen. IV. dum *Cap. 21. Tom. 18.* adultis omnibus Paschale præceptum indixit in propria Parochiali adimplendum, nullo facto personarum discrimine, generatim locutum est. Verum cum nulla ferme

sit

sit tam certa obligatio, quæ a quibusdam in dubium non valeat revocari, Benedictus XIV. Presbyteros illos raro per annum, & præsertim in Paschate non celebrantes coercet his verbis *Tom.* 3. *Notif. Edit. Ital. Bononien. Notif.* 14. *Se i predetti Sacerdoti nemmeno nella Pasqua vorranno, o potranno celebrare la Messa, li dichiaramo sottoposti al Precetto di dover andare a comunicarsi nella Parrocchia, dovendo valutarsi come persone Laiche nel caso, di cui si tratta.* Quemadmodum ergo Sæculares Laici, tametsi in die *Cœnæ Domini* etiam in ipsamet Cathedrali, ac Matrice Eucharistiam sumerent, tenerentur nihilominus iterum ad Paschale præceptum adimplendum in proria Parochiali communicare, uti declaravit Sacra Congregatio Concilii apud Benedictum XIV. *Tom.* 1. *Notif. edit. Ital. Bononien. Notif.* 18. ita dicendum est de Sacerdote in Casu nostro; de quo merito conqueritur Parochus, quod ad propriam Parochiam ipse non accesserit, eundemque jure contendit Paschali præcepto haudquaquam satisfecisse.

CAS. III. Scaliger peccator publicus, utpote publicus perpetuus ebriosus, cum a proprio Parocho Paschali tempore ab Eucharistiæ sumptione fuerit rejectus, verbis petulantissimis Parochum ipsum insectatus est, eique & plagas, & necem ausus est intentare. Qu. An propterea Scaligier in aliquam censuram *ipso facto* incurrerit?

Resp. Quamvis ob gravem offensam, utpote minacibus tantum verbis, proprio Parocho illatam nullam censuram incurrerit Scaliger *spectato communi jure*; neque enim hic locum habet *Cap. Si quis suadente &c.* nihilominus spectata Synodali nostræ Diœcesis Constitutione incidit *ipso facto* in excommunicationem, & quidem Eminen. Archiepiscopo reservatam. Id sancitum legitur in prælaudata ultima nostra Synodo Diœcesana an. 1698. celebrata *lib.* 2. *Cap.* 3. *de Sacram. Euch. Peccatoribus publicis . . . accessum ad Sacram Mensam interdictum volumus, & declaramus, nisi per publicam emendationem &c. & quia iniquitatis filii a cœlesti mensa rejecti insaniunt minacibus verbis quandoque in Parochos, quibus ex denegato Angelorum Cibo emendatio cordi est . . . ideo si quis temerarie minas, aut terrores, vel comminationes intentare ausus fuerit contra Parochum suum, sive per alium arte flagitiosa incusserit, excommunicatum STATIM volumus, & DECLARAMUS, absolutione nobis reservata.* Quæ quidem Synodus cum ab hodierno Eminen. nostro Archiepiscopo, ut alibi diximus, singulari Edicto fuerit confirmata, hinc fit, quod adversus Scaligerum indicta excommunicationis pœna obsoleta non est, sed firmiora jure in suo robore perseverat.

MENSE OCTOBRI.

CAS. I. Capellanus, absente Archipresbytero, baptizavit puellam infantem, cui, efflagitante Matrina, fabulosum nomen imposuit, ut pura, *Dianiram*, *Dianam*, *Diamanta*, sive *Pantasileam* &c. quæ quidem nomina nec in Romano Martyrologio, nec in ullo particularis Ecclesiæ Kalendario reperiuntur. Qu. Utrum licite?

Resp. Contra venerandas Ecclesiæ regulas agit Capellanus in casu nostro. Etenim in Rituali Romano, cujus præscripto ea omnia, quæ

ad

ad Sacramentorum administrationem pertinent, religiosissime *etiam in minist. §. ultimo* in fine: *Quoniam iis, qui baptizantur, tamquam Dei Filiis in Christo regenerandis, & in ejus militiam adscribendis, nomen imponitur, curet (Parochus) ne obscœna, fabulosa, aut ridicula, vel inanium Deorum, vel impiorum Ethnicorum hominum nomina imponantur, sed potius, quatenus fieri potest, Sanctorum, quorum exemplis fideles ad pie vivendum excitentur, & patrociniis protegantur.* Idipsum ad verbum repetitur in ultima nostra Bononien. Diœcesana Synodo ann. 1698. celebrata *lib. 2. de Sacram. Baptismi Cap 2. §. ultimo.* Et vero, ut recte inquit Synodus Ferrariensis sub Emin. Thaddæo Card. de Verme anno 1711. promulgata *p. 2. Cap. 2. de Sacram. Baptismi*: Si est *commune effatum, ideoque verum, quod nomina conveniant rebus Fideli sane non convenit nomen desumptum ab infidelibus, & falsis Diis. Hujusmodi certe apparent nomina aliquoties imposita fœminis, Diana, Diamanta, Dianira, Vienna, Pisa. Non deficiunt nobis nomina desumenda ex albo Sanctorum, sub quorum titulo, tutela, & auxilio degamus.* Quæ cum ita sint, juste conqueritur Synodus Tarvisina ann. 1601. sub Aloysio Molino habita *par. 2. Cap. 2. de Sacram. Baptismi: De nomine imponendo detestanda est non minus quorumdam Laicorum superbia, quam Pastorum eis obsequentium adulatio, qui, contemptis Sanctorum Nominibus, ad Gentilium voces se convertunt: Quem gravem abusum rescindere cupientes, statuimus, ut a baptizandis Filiis nomina Gentilium, profanorumque hominum procul arceantur. Quare videant Parochi, ne aliqua sumi nomina concedant, quæ non sint ex Sanctis accepta.* Vide plura in hac re eruditione summa apud Edmundum Martene *de Antiquis Ecclesiæ ritibus lib. 1. Cap. 1. de ritib. Baptismi art. 10. §. 7.* apud Aloysium Mariam Lucinum Ord. Præd. postmodum Card. *in examine, & defensione Decreti* editi a claræ memoriæ Cardinali Carolo Thoma *de Thournon. Cap. 4.*

CAS. II. Heribertus Vir Nobilis contra Parochum perfracte contendit, quod ad excitandam suorum Majorum memoriam ejus infanti baptizando profanum nomen imponi debeat.

Qu. Utrum Parochus possit ei more gerere?

Resp. Quamvis a puriori Ecclesiæ disciplina non parum aberrent Nobiles illi Viri, qui ad excitandam Majorum memoriam profana quædam nascentibus Filiis Proavorum nomina imponere ambiunt; nihilominus ad evitandas lites, quæ quandoque obortæ sunt, potest Parochus *permissive* se habere, ut ejusmodi profana nomina Nobilium Filiis imponantur: *DUMMODO* tamen ea non sint aut inanium Deorum, aut impiorum hominum, aut ridicula, aut obscæna, & saltem profano nomini aliud nomen alicujus Sancti præponatur.

Ejusmodi permissionis si qua reddenda est ratio, hanc puto assignandam, quia illa profana nomina, quæ in Filiis repetunt Nobiles, non ut Avorum nomina, sed potius ut eorum *familiæ prænomina* censenda sunt. *V.* Muratori *Dissert. sopra le Antich. d'Ital. Disser. 41. De' sopranomi degl' Antichi, e Disser. 42. dell' Origene de' Cognomi*; forte enim contingere potest, quod ad probandam ejusdem familiæ identitatem, aut pro quibusdam hæreditariis servandis juribus, non parum expediat, ut antiqua Majorum nomina etiam in posteris renoventur;

Hinc

Hinc est, quod Synodus Veneta a Laurentio Priolo Patriarcha Venetiarum, Dalmatiæq. Primate an. 1592. celebrata *part. 1. cap. 1. de Sacram. Baptismi* hanc permissionem non respuit: *Baptizandis autem non Paganorum, & profana, sed Sanctorum nomina Parochi imponere curabunt, parentesque ad id inducant, ubi præsertim nomina propria eorum familiæ non fuerint*. Et expressius Synodus Tarvisina a Francisco Justiniano habita an. 1620. *lib. 2. cap. 2. de Baptismo num. 11. Parochi hortentur parentes, ut nomina pueris, non ex fabulis ethnicorum, neq. ex Poetarum figmentis, sed ex Martyrologio, Calendarioq. Romano imponantur; turpe enim valde est Christiano viro, contemptis Sanctorum nominibus, ad Paganorum vocabula se convertere: Si quæ tamen familiæ nobiles Gentilium suorum prisca nomina parvulis suis imponere voluerint, prohibendæ non erunt*.

Accedit moderatio, quæ facta fuit a Sacra Congregatione Romanæ, & Universalis Inquisitionis famoso Decreto Cardinalis Caroli Thomæ *de Thournon*, in quo, uti refert Benedictus XIV. *lib. 4. de Canonizatione Sanctorum p. 2. cap. 19. num. 18.* „ Præscriptum fuerat, ut juxta laudabilem Ecclesiæ consuetudinem semper imponatur Baptizando a Baptizante nomen alicujus Sancti in Martyrologio Romano descripti, interdictis omnino nominibus Idolorum, vel falsæ religionis pœnitentium, quibus Gentiles utebantur, & *Neophiti* appellari consueverant, antequam per Baptismum essent divinæ Gratiæ renati. Assumpto autem examine partis hujus Decreti de Mandato Clementis Papæ XII. in Congregatione Cardinalium Generalium Inquisitorum die 21. Januarii 1733. responsum fuit, *moderandum esse decretum, deleto verbo* præcipimus, *cum clausula*, curent quantum fieri potest, *firma remanente interdictione quoad nomina Idolorum, & falsæ Religionis pœnitentium*: & responsum fuit a Sanctissimo confirmatum per litteras Apostolicas in forma Brevis die 24. Augusti 1734.

Ex quo *moderationis* responso satis apparet, posse aliquando *permissive* tollerari, ut baptizandis, præsertim nobilium filiis, profana eorum Gentilium nomina imponi queant; DUMMODO aut Idolorum, aut impiorum hominum ea non sint; quantumvis semper, *quantum fieri potest*, curare debeant Parochi, ut Sanctorum nomina potius imponantur; aut saltem profano nomini aliud nomen alicujus Sancti in Martyrologio descripti præponatur.

CAS. III. Achilles, vir nobilitate generis & ipse illustris, dum proprios filios ad Sacrum fontem baptizandos defert, solet in patrinum eligere quemlibet plebejum hominem, ignotum licet, & fortuito obvenientem. Qu. Utrum id sit juxta S. M. E. institutionem; & morem?

Resp. Achilles, prout in Casu exponitur, directe agit contra morem, & institutionem Ecclesiæ.

Cur præter eos, qui baptizant, in regenerationis mysteriis Patrini adhibeantur, diserte traditur in Catechismo Romano *par. 2. de Sacram. Baptismi* §. 26. „ Ut quemadmodum, postquam aliquis in hanc lucem editus est, nutrice, & pedagogo indiget, quorum ope, atque opera educetur, ac doctrina, & bonis artibus erudiatur: ita etiam necesse est, ut qui ex Baptismi fonte vitam spiritualem vivere incipiunt, alicujus fidei, & prudentiæ committantur, a quo Christia-

 „ næ

,, næ Religionis præcepta haurire, ad omnemque pietatis rationem
,, institui possint.

Quæ sint Patrinorum partes, quidve ab illis exigatur idem Catechismus . 28. prosequitur enarrare. ,, Præterea docere oportet fideles, quæ sint susceptoris partes. Etenim hoc munus *ADEO NEGLIGENTER* in Ecclesia tractatur, ut nudum tantum hujus functionis nomen relictum sit quid autem Sancti in eo contineatur, ne suspicari quidem homines videantur. Hoc igitur universe susceptores semper cogitent, se hac potissimum lege obstrictos esse, ut spirituales Filios perpetuo commendatos habeant; atque in iis, quæ ad Christianæ vitæ institutionem spectant, curent diligenter, ut illi tales se in omni vita præbeant, quales eos futuros esse solemni cæremonia spoponderunt. Audiamus quid ea de re S. Dionysius scribat, verba sponsoris exprimens: *Spondeo puerum inducturum, cum ad Sacram intelligentiam venerit, sedulis adhortationibus meis, ut abrenunciet contrariis omnibus, profiteatur, peragatque divina, quæ pollicetur*. Item D. Augustinus: *Vos*, inquit, *ante omnia tam viros, quam mulieres, qui Filios in baptismate suscepistis, moneo, ut cognoscatis FIDEJUSSORES APUD DEUM EXTITISSE PRO ILLIS, quos visi estis de Sacro fonte suscipere*. Ac profecto decet maxime, eum, qui aliquod officium suscepit, in eo diligenter exequendo numquam defatigari; & qui se alterius pedagogum, & custodem professus est, minime pati, illum esse desertum, quem semel in fidem, & clientelam suam recepit: " ex quibus ita demum concludit §. 29. =

Quivis promiscue ad susceptoris munus non est admittendus. ,, Quæ cum ita se habeant, facile intelligimus, cui nam hominum generi Sanctæ hujus Tutelæ administratio committenda non sit, nimirum iis, qui eam gerere, aut fideliter nolint; *aut sedulo, & accurate non queant*. " hactenus Catechismus.

Porro doctrinam hanc, quæ, teste D. Dionysio *de Eccl. Hierar. Cap. 7. part. 3. a divinis nostris Ducibus*, idest Apostolis, ad nos dimanat, serio perpendat Achilles, videatque *quam temere illam negligat*, quin immo despicatui habeat, dum solemniter in re tam gravi, apud Deum, & Ecclesiam eligit in sponsorem pro filiis quemlibet plebejum hominem, ignotum licet, ac fortuito obvenientem; quem profecto non ita facile inter suæ familiæ servos cooptaret, & quem *moraliter* certo scit, ad susceptoris partes explendas esse *in praxi* ineptissimum.

Utinam vero idipsum perpenderent Rectores illi Baptismalium Ecclesiarum, vel quivis alius Sacramenti Baptismatis administer, qui tamquam *Canes muti non valentes latrare*, quasdam permittunt in ipso regenerationis mysterio irrepere abusiones, quæ cum inoleverint, nonnisi difficillime, & quasi per injuriam eradicantur. Quare illud ob oculos habeant, quod in hac re faciendum suggerit D. Carolus Borromæus *Act. Eccles. part. 4. Instruct. Baptismi §. de Cærem. peracto Baptismo: Parochus præmonebit accurate parentes ... ut compatres tales deligant, quales eos esse oportet ideoque eam quoque rationem cortando habebit, ut ne peregrini, hospites, IGNOTI, & ii denique Compatres adhibeantur, quorum .... verosimile non est consuetudinem*

inter

inter Baptizatum eosque ita futuram, ut suscepti muneris functionem in eo instruendo præstare possint.

MENSE NOVEMBRI.

CAS. I. **L**Uidprandus Sacerdos per multam noctem choreis publicis interfuit. Qu. Utrum ratione dignitatis Sacerdotalis graviter peccaverit?

Resolutio propositi Casus facile excresceret in volumen, si omnia exhiberentur argumentorum genera, quibus apertissime probari potest, *Luidprandum* peccasse graviter, quin immo gravissime ratione dignitatis Sacerdotalis, dum choreis publicis per multam noctem interfuit. Nulla siquidem in re morali occurrit forsitan alia quæstio, quæ tot funciatur divinarum scripturarum testimoniis, tot Conciliorum Decretis, tot Summorum Pontificum Constitutionibus, tot Sanctorum Patrum auctoritatibus, tot Synodalibus statutis, tot denique Theologorum suffragiis, quemadmodum inde evincitur, choreis publicis interesse Clericis omnibus esse vetitum, maxime vero Altaris Ministris severissime prohiberi; uti videre est apud omnes Theologos, & Canonistas *de Vita, & honestate Cleric.* præsertim apud Van-espen *part. 4. Juris Ecclesiast. Univers. Dissert. de Instit. & Offic. Canonic. part. 2. cap. 6. §. 2.* apud Thomassinum *de Vet. & nova Eccles. discip. part. 3. lib. 3. cap. 46. §. 12. & 13.* apud Natal. Alex. *Theol. mor. tom. 2. de Sacram. Ordinis cap. 5. reg. 5.* apud Illus. Genettum Episc. Vasionen. *tom. 2. Thelog. mor. tract. 1. cap. 8. quæst. 6. & tom. 5. tract. 8. cap. 4. quæst. 4.* & tandem in Synodo Fulginaten. ab Josaphat Baptistellio anno 1722. celebrata; in qua *cap. 13. §. 14.* plures singulari studio recensentur Canonicæ Sanctiones, cur Clerici, ne quidem choreis spectatores fieri, districtissime prohibeantur.

Verumtamen cum ea sit nostrorum temporum iniquitas, ut etiam inter Ecclesiasticos nonnulli reperiantur, qui usque eo cauteriatæ conscientiæ sunt, ut nihil putent Canonicas Sanctiones; vel si quas non possunt negare veras, afferant antiquatas; propterea extra propositum hic non erit Benedicti XIV. auctoritatem afferre, quæ certe gravissima est, & quæ argumentum undequaque concludit. Inquit enim *tom. 4. Notific. edit. Ital. Bononien. Notific. 9. versus finem*: „ E quando per impossibile mancassero tante Canoniche Disposizioni, e del „ punto, di cui ora trattiamo, non avessero trattato gli antichi, e „ moderni Teologi, e chi sarà mai, che riflettendo alla pura ragio- „ ne naturale, non possa, e debba pienamente conoscere, che bal- „ lando i Sacerdoti, ed i Parrochi commettono un GRAVE PECCATO „ di SCANDALO?... Pur troppo si sà che i Laici badano a ciò, che „ si fa dagli Ecclesiastici, per prender norma dalle loro operazioni: „ *In eos tamquam in speculum reliqui oculos coniiciunt, ex iisque sumunt, quod imitentur*; Sono parole del Sacro Concilio di Trento „ *alla sess. 22. cap. 1. de reformatione*, e che pensano di poter fare „ lecitamente quanto si fa dagli Ecclesiastici. *In te omnium oculi diriguntur* (dice S. Girolamo *nella Epist. 3. ad Heliodorum*).... „ *quidquid feceris, id sibi, omnes faciendum putant.*" Hinc sapientissimus Pontifex sensim suadet, illos quoque Ecclesiæ Ministros pec-

 care

care graviter, tametsi choreis publicis dumtaxat se præbeant spectatores: idque insinuat auctoritate Johannis Gerson *Serm. Domin. tertiæ Advent. tom. 3.* tum terribili exemplo Ludovici Magdeburgensis Archiepiscopi, qui, *ad dies solutos carnis privii*, dum *in primis choreis inerat*, divino judicio perculsus est.

Quod si *Luidprandum*, cæterosque clericos *choreizantes*, aut chorearum spectatores hæc non movent; moveat illos ad verecundiam ipsorum saltem hæreticorum auctoritas, atque omnium maxime Jo: Francisci Buddei, qui licet cœlibatus *Clericorum Pontificiorum*, ut ipsemet ait, hostis sit infensissimus; *instit. tamen Theolog. moral.* Lipsiæ 1727. *part.* 2. *cap.* 3. *sect.* 3. §. 31. *in not.* hæc habet: „ *Choreas, & saltationes hic consideramus, non in abstracto prout nonnulli eas sibi fingunt; sed prout revera inter homines in usu sunt, cum circumstantiis, quæ numquam non eas comitari solent. Qua quidem ratione pravas iis vel maxime irritari cupiditates nemo temere inficias iverit. Fugiendæ ergo illis sunt qui VITÆ SANCTITATI, ea qua par est ratione student.* Tum in confirmationem, præ reliquis adducit Philip. Jacob. Spenerum, alium hominem hæreticum, in *respons. Theol. Germ. part.* 2. *c.* 3. *art.* 4. *sect.* 29. *p.* 484. *seqq.*

CAS. II. Cum idem Luidprandus fuerit in pœnam a proprio Episcopo personali præcepto suspensus a Divinis, ad ejusmodi ignominiam declinandam in alienam Diœcesim se contulit.

Qu. Utrum extra territorium proprii Episcopi possit licite sacrum facere?

Resp. Non posse: Quamvis enim extra Diœcesim aliquis existens non obstringatur, *seclusa fraude*, Diœcesanis Constitutionibus, neque pœnis afficiatur, quæ forte latæ sunt in earumdem transgressores; nihilominus personali præcepto, si quod illi a proprio Episcopo factum est, ita obstringitur, ut etiamsi extra præcipientis territorium illud transgrediatur, peccet, omnesque pœnas incurrat, quæ vel *ab homine*, vel *a jure* latæ sunt in ejusmodi præcepti transgressorem. „ *Ratio discriminis est, quia Lex, seu statutum per se, & immediate* „ *respicit Territorium, seu Diœcesim, eique quasi cohæret, ac proinde non potest constringere, qui extra Territorium, seu Diœcesim* „ *existit; præceptum vero afficit immediate personam, ejusque veluti* „ *ossibus hæret, quocunque terrarum discesserit.*" Ita Benedictus XIV. *tom.* 2. *de Synod. Diœces. lib.* 33. *cap.* 4. §. 9. atque hinc satis constat propositæ quæstionis resolutio.

CAS. III. Confessarius, postquam excepit Sacramentalem Confessionem infirmi, illum hortatur sumere medicinam a Medico præscriptam: Cum autem infirmus renuat, Confessarius ipse illum manu sublevat e lecto, eique medicamentum propinat. At vero, sive contingat ex facta motione corporis, sive sit ex ipsa potatione, res sic se habet, quod, vix dimidio sumpto medicamine, infirmus suffocatus exspiret. Qu. Utrum propterea irregularitatem incurrerit Confessarius?

Resp. Concors est Canonistarum sententia, Confessarium in Casu proposito nullam irregularitatem incurrisse, quia id, quod ipse egit, fuit causa pietatis, non temeritatis; pharmacum enim, quod propinavit infirmo, fuerat jam a Medico præscriptum, non ab ipso adinventum; ideo-

ideoque operam non dedit rei illicitæ, quemadmodum fuisset, si Medici officium pro ingenio usurpasset. Hinc, tametsi secuta sit mors, malo fato accidit; quod ad culpam imputari non potest, cum nec potuerit, nec debuerit prævideri, *argum. ex cap. Johannes 23. de homicidio voluntario, & casuali:* ita pariter ex D. Thoma 2. 2. q. 64. *art.* 8. juxta quam Angelici Doctrinam Fran. Sylvius *resolut. var. v. Chirurgus* hæc habet: *Pro consolatione autem illorum, qui infirmos custodiunt, aut illis serviunt, observari potest, eos nullam irregularitatem incurrere, etiam si præter eorum opinionem accidat, quod ex ipsorum actione contingat, mortem accelerari, nisi interveniat culpabilis negligentia; ita ut periculum accelerationis fuerit prævisum, vel prævideri potuerit, & ex notabili negligentia prætermissum fuerit: ac proinde, qui bona fide infirmum revolvit, ut commodius cibum subministret, vel ut melius quiescat, licet acceleretur mors, non est irregularis, sive is sit Laicus, sive Sacerdos, aut Religiosus, si culpa lata non interveniat.*

Quæ cum ita sint, excutienda omnino est quorumdam Sacerdotum vana trepidatio, qui, urgente licet necessitate, ne digito quidem attingere audent infirmum, ne, casu interveniente morte, evadant irregulares; sicque fit, ut dum intendunt servare animi lenitatem, amittant omnem pietatem, quam pietatem erga infirmos solicite professi sunt Clarissimi olim, Sanctissimique Episcopi, Beatus Fulbertus Carnotensis Episcopus *Ep.* 10. 47. 113. Ven. Ivo Carnuti pariter Episcopus *Ep.* 257. & Beatus Lanfrancus Archiepiscopus Cantuariensis *Ep.* 46. qui cum forent in arte medica peritissimi, ægrotis medicamenta quædam ad varios morbos solita, etiam per Epistolas præscribebant, quin ullus ipsis irregularitatis timor crearetur.

MENSE DECEMBRI.

CAS. I. Eulallia nutrix alienam sobolem lactandam suscipit, quamvis celtica lue, aut alio contagioso morbo laboret. Qu. Utrum graviter peccet, & ad reddendam propriis parentibus prolem quamcitissime teneatur.

Resp. Eulallia nutrix statim atque, non modo dum certo scit, sed cum probabiliter tantum suspicari potest, se venerea lue, aut alio contagioso morbo laborare, graviter peccat, si alienam sobolem lactandam suscipit, quia illam in tali casu probabili periculo indubitanter exponit, ut aut valetudinem perdat, aut immature moriatur. Id præter testimonium Medicorum, experientia ipsa contingere compertum est. Nam uti refert Benedictus XIV. *de Syn. Diœc. tom.* 2. *lib.* 11. *cap.* 7. §. 8. *Infantes spurii, quos PROJECTOS dicimus, ad hospitale domicilium Civitatis Bononiensis delatis, interdum a Nutricibus alebantur celtica lue, aliisque contagiosis morbis infectis: ex quo fiebat, ut miseri illi puerull luem una cum lacte sugentes, aut cito interirent, aut perpetuo ægrotarent.* Quod satis est, ut graviter Eulallia, juxta omnem justitiæ legem, ad reddendam propriis parentibus prolem quamcitissime teneatur. Videri possunt in hac re Eustachius Rudius Utinensis apud Astruc. *lib.* 2. *cap.* 1. Amatus Lusitanus *cent.* 1. *Curat.* 49. Hoffman *de regimine recens natorum* §. 11.

& tandem Krugerus apud Ermullerum, qui vocat lac *Magnetem venenorum*.

CAS. II. Agripina obstinato animo pro certo tenet, quamdam Vetulam esse sagam, cum ejus infans inceperit ægrotare, eo quo eadem Vetula illum pluries exosculata est: Cum autem a Confessario eidem Agripinæ beneficium Sacramentalis absolutionis denegetur, nisi tale judicium deponat: Qu. Quænam rationes adduci possunt a Confessario, ut Agripina ad tale judicium deponendum facilius inducatur?

Resp. Confessarius debet Agripinam certiorem facere, quod, quamvis ejus infans inceperit ægrotare, ex quo ejusmodi Vetula illum pluries exosculata est, nihilominus id potuerit *naturaliter* evenire, quin eadem Vetula aut saga, aut venefica debeat judicari.

Martinus del Rio *disquisit. magic. lib.* 1. *cap.* 4. *quæst.* 4. §. *Trux aspectus*, opinatur, *trucem aspectum vetularum deformi suo squalore, ac tetro posse infantulos perterrefacere, eoque terrare humores concitari; ita ut morbi citius erumpant, ad quos tenellum corpusculum jam erat dispositum, at præparatum*. Idipsum autumat Lævinus Lemnius qui *lib.* 2. *de miraculis occultis naturæ cap.* 50. ait: *Pueros rebus pulchris affici, ac rugosas, deformesque anus exhorrescere, & multa vitia contrahere ex accubitu cum illis*.

Nonnulli vero rem *magis physice* exponunt: dicunt enim, ex vetularum oculis, *ex caussis mere physicis*, venenosa quædam erumpere effluvia, quæ dum tenellum infantis corpus per cutis poros pervadunt, illud ita inficiant, ut brevi ad maciem deductum lenta tabe peredatur. Et quidem in Actis Accademiæ Parisiensis an. 1739. relatum legitur, speculum affabre levigatum oculis cujusdam Vetulæ per aliquot horas admotum talem pinguedinem contraxisse, quæ in unum collecta experta est venenum potentissimum. Torreblanca *lib.* 2. *de Magia operatrice cap.* 37. de naturali fascinatione subjungit: *In physica fascinatione virulentum quemdam halitum dari, tenellos pueros inficientem, & potissimum si os vetulæ puerorum faciei nimium admovetur, & saliva eosdem aspergat*. Quapropter Verehienius *tract.* 1. *cap.* 24. *de Saliva tom.* 2. ait: *Constat siquidem, salivam vetularum infantibus nocivam esse, immo ipsis malignam aliquam qualitatem nonnulli adscribunt*.

Ex quibus prudens Confessarius colligat, quid opportunius proferre possit, ut facilius ab Agripina præconceptum judicium (*si possibile est*) deponatur. *V.* Benedictum XIV. *tom.* 4. *operum de Beatif. & Canoniz. SS. lib.* 4. *part.* 1. *cap. ult.* §. 13. unde hæc ferme omnia excripta sunt.

CAS. III. Uldaricus homo pecuniosus, cum esset propediem cum Sempronio mercatore contractum trinum initurus, audit fortuito dici, magnum esse dissidium inter Theologos circa honestam, & justitiam talis contractus; itaque pro securitate conscientiæ suæ consilium petit a Confessario, quid sibi agendum sit? Qu. I. Quid sit contractus trinus. II. Quodnam esse debeat Confessarii consilium.

Resp. Contractus trinus, quem pariter vocant *contractum trium contractuum*, melius describitur, quam definiatur. Est itaque societas quædam, quæ, ut verbis utar Benedicti XIV. *de Syn. Diœc. tom.* 2. *lib.*

lib. 10. *cap.* 7. §. 2. initur hoc modo: ,, Titius init contractum societatis cum Sempronio mercatore, cui 1000. aureos tradit, e quibus probabiliter sperat, se 130. lucraturum: sed metuens Titius, ne una cum sperato lucro etiam capitale amittat, alium contractum init cum eodem Sempronio, cui condonat 60. aureos sperati lucri, ut, qualiscumque sit futurus negotiationis exitus, ipsi caveat de securitate capitalis mille aureorum: rursusque secum reputans Titius, melius sibi fore, aliquod moderatum lucrum, sed certum habere, quam pinguis, sed incertum expectare, tertium contractum cum eodem Sempronio init, quo eidem remittit alios 20. aureos sperati lucri, ut 50. residuos eis solvat, sive negotiatio bene, sive male succedat. Obstringitur itaque hisce contractibus Sempronius ad reddendum Titio intra certum tempus integram sortem, idest summam 1000. aureorum salvam, & 50. insuper aureorum incrementum.

Jam vero circa honestatem, & justitiam ejusmodi contractus tanta saeculo sextodecimo exarsit concertatio vel inter summi nominis Theologos, ut ad Pontificem Sixtum V. causa fuerit delata; qui, diligenter quaestione discussa, an. 1586. Constitutionem edidit, quae incipit *Detestabilis*, per quam contractum trinum veluti foeneratitium damnatum iri, communiter omnes arbitrabantur.

Verumtamen; cum eidem Constitutioni variae postmodum adjectae fuerint explanationes, finita causa non est; adhuc enim utrum contractus trinus dici debeat usurarius; & utrum fuerit, nec ne a Sixto V. proscriptus, adeo inter se digladiantur Auctores, & ita Theologi Theologis, Juristae Juristis contrarii sunt, ut ad haec usque tempora contentionis funem pertraxerint.

In hoc igitur opinionum discrimine prudenter Uldaricus pro securitate conscientiae suae consilium petit a Confessario, quid sibi agendum sit; Cui Confessarius nihil aliud reponere potest, aut debet, nisi id, quod Benedictus XIV. in hac ipsissima facti specie sugessit Episcopis; ut nimirum in eorum Synodis *tuto* possint *contractum trinum, quem etiam ejusdem Patroni PERICULOSUM fatentur, PRO VIRIBUS IMPEDIRE; atque ab eo ineundo suos subditos DEHORTARI; quod a plerisque Episcopis in suis Dioecesanis Synodis SAPIENTISSIME factum* est. *De Syn. Dioec. tom.* 2. *lib.* 10. *cap.* 7. §. 6. Praeter Auctores hic cit. a Bened. XIV. *V.* Cl. Patrum Ballarinium *Presbyterum Veroneh. in eximio opere* Bononiae 1747. ***De jure div. & nat. circa usuram, tom. 2. in append. opusc. 2. cap. 3.***

LAUS DEO.

CASUS

CASUS RESOLVENDI
IN DIŒCESI
ANNO 1769.

MENSE JANUARIO.

CAS. I. TArquinius cum Samuele (ut fama est) usurario contractum societatis inivit; nimirum, mille aureis pro sua virili parte mercaturæ expositis; qua cum sibi quingentos lucro jam obtigisse prænoverit, a societatis contractu resilivit; sed suam Samueli pecuniam deposito custodiendam committit, quod apud se illius periculum amittendæ non leviter pertimescat.

Qu. Primo. Num liceat cum eo societatem inire, de cujus fide, & honestate dubitatur?

CAS. II. Qu. Secundo: Utrum Tarquinius in recensito societatis contractu usuræ labem incurrerit, & ad lucri percepti restitutionem, etiam *in Solidum*, teneatur?

CAS. III. Qu. Tertio: Num saltem Tarquinio liceat, suam Samueli pecuniam custodiendam permittere?

MENSE FEBRUARIO.

CAS. I. THeodulphus Confessarius ex fortuita probati Auctoris Lectione in cognitionem venit, se ex ignorantia culpabili absolvisse Pœnitentem ab obligatione restitutionis, & quidem in grave damnum cujusdam Titii Mercatoris.

Qu. Primo: Utrum Theodulphus peccaverit contra proprium munus Confessarii?

CAS. II. Qu. Secundo: Utrum possit extra Confessionem de ejusmodi restitutionis obgligatione Pœnitentem admonere, quin Sacramentale silentium violetur?

CAS. III. Qu. Tertio: An si Pœnitens nequeat reperiri, & damnum emergat Mercatori, ad illud resarciendum Confessarius ipse teneatur.

MEN-

MENSE MARTIO.

CAS. I. Filibertus Sacerdos inter Missarum Solemnia, dum Canonem dicit, gravissimis angitur scrupulis, ex quo adverterit, Subdiaconum plus Aquæ ultra morem in Sacrum Calicem profudisse.

Qu. Primo: Quænam Aquæ quantitas, juxta Ecclesiæ præscriptum, misceri debeat Vino, ut Consecratio Calicis *licite* peragatur?

CAS. II. Qu. Secundo: Quantum Vini supra Aquam requiritur, ut *valida* sit ejusdem Calicis Consecratio?

CAS. III. Qu. Tertio: In ejusmodi animi angustiis quid a Filiberto agendum sit?

MENSE APRILI.

CAS. I. Sunt, qui obmurmurant, ex quo Themistocles Confessarius cum quibusdam spiritualibus fœminis ferme quotidie per plures horas in Sede Confessionali immoratur, dum earum Sacras excipit Confessiones; tum ad Eucharisticam Mensam ferme itidem quotidie illas admittit.

Qu. Primo: An ejusmodi obmurmuratio sit temeraria?

CAS. II. Qu. Secundo: An Confessarius ratione aliqua imprudenter se gerat?

CAS. III. Qu. Tertio: An Eucharistica Communio, prout in casu, sit tam frequenter concedenda?

MENSE MAJO.

CAS. I. Galeatius absque ulla Superiorum facultate libros *in Indice* vetitos, tum editos, tum manuscriptos legit.

Qu. Primo: Utrum *graviter* peccet?

CAS. II. Qu. Secundo: Utrum aliquam censuram incurrat?

CAS. III. Qu. Tertio: Utrum manuscripta cadant sub *Indicis* prohibitione.

MENSE JUNIO.

CAS. I. Fridericus Parochialis Beneficii Patronus, cum ei sit in animo eligendi in novum Parochum quemdam Capellanum; consulit illius Plebanatus Archipresbyterum, qui de eodem Capellano talia revelat, ut Fridericus ab illo eligendo penitus amoveatur.

Qu. utrum teneatur Archipresbyter ad aliquam damni recompensationem?

CAS. II. Gabinius in iis reperitur circumstantiis, ut proximo, cui *graviter* detraxit, nequeat famam restituere, nisi saltem *leviter* mentiatur; dicendo scilicet, id, quod apposuit proximo, esse *falsum*, quamvis re ipsa *verum* sit.

Qu. Primo: Quid sentiendum in hac re?

CAS. III.

CAS. III. Qu. Secundo: Utrum hic locum habeat effatum illud, *De duobus malis minus est eligendum?*

MENSE JULIO.

CAS. I. Parochus usque eo pro Majestate Domus Dei exardescit; ut totus in eo sit, quod ejus Ecclesia picturis, sculpturis, auro, prætiosisque Supellectibus exornetur; tantamque quotannis pro solemniori Festorum celebritate impensam agit, ut tandem parum ei supersit, quod det pauperibus.

Qu. utrum agat ejusmodi Parochus juxta canonicas sanctiones?

CAS. II. Albericus Parochialis Ecclesiæ OEconomus constanter renuit, quod Euphemia ejus Parochiana ab alio Parocho in Matrimonium conjungatur, atque id *principaliter* negat, ob lucrum, quod amitteret nuptialium oblationum, si eidem Matrimonio *personaliter* ipse non adesset?

Qu. An obstinatus Alberici dissensus dici possit simoniacus.

CAS. III. Magna est concertatio inter Parochum, & Capellanum, utrum mulier uxorata, seu Vidua, vivente ejus Patre, adhuc remaneat sub ejusdem Patris potestate?

Qu. Quid juris in hac re?

MENSE AUGUSTO.

CAS. I. Completa decennali cujusdam fundi locatione, Conductor repetit a Titio ejusdem fundi Domino omnes impensas, quas ipse egit, quibus scilicet fundum ipsum, & ædificiis, & plantationibus meliorem fecit, & reddidit amæniorem. Titius vero firmiter negat earumdem impensarum refectionem, cum illas Conductor egerit *se penitus inconsulto*.

Qu. Pro qua parte pugnet ratio?

CAS. II. Aristides filius familias nonnullos invenit deperditæ conscientiæ homines, qui, iniquissimo pacto fœnore, mutuant ei ingentes pecuniæ summas, & quidem ut vivat Luxuriosius.

Qu. Primo: Num Aristides, defuncto Patre; juxta jus civile ejusmodi debita persolvere teneatur?

CAS. III. Qu. Secundo: An ad id teneatur jure naturæ?

MENSE SEPTEMBRI.

CAS. I. Tiberius petit ab Alcibiade ejus primogenitam in uxorem: Verumtamen cum Alcibiades probe sciat, Tiberium in rebus suis esse hominem inconstantissimum, eidem primogenitam suam promittit in Sponsam, adjecta tamen, & ab ipso Tiberio acceptata conditione per modum pœnæ, ut si absque ulla rationabili causa a Sponsalibus resiliat, 100. aureos in pœnam vel sibi, vel Sponsæ ipse persolvere teneatur. Contigit autem, sicut in cæteris, de promissis Sponsalibus Tiberium pœnitere.

Qu. Primo: Utrum a promissis Sponsalibus *irrationabiliter* resiliendo Tiberius peccet graviter?

CAS. II.

CAS. II. Qu. Secundo: Utrum in casu appositam pœnam ipse persolvere teneatur?

CAS. III. Pomponius, Sponsalibus cum Berta valide contractis, alia postmodum Sponsalia contrahit cum Mœvia, interveniente juramento, & carnali copula in majorem spem futuri matrimonii. Qu. utrum Pomponius debeat stare primis Sponsalibus, vel secundis?

MENSE OCTOBRI.

CAS. I. Theophanes a Tiberio rogatus, ut ei 1000. aureos mutuet, libenter annuit; eique *gratis omnino* pecuniam credit; verum in enumerando pecuniam fidenter sperat, ut ex ejusmodi mutuo aliquid lucri sibi possit obvenire.

Qu. Utrum Theophanes propter hujusmodi spem peccet peccato usuræ; cum Christus Dominus dixerit *Lucæ 6. 35. mutuum date nihil inde sperantes.*

CAS. II. Eusebius mutuat pariter 1000. aureos Titio cum hac *principali* intentione; ut illius benevolentiam, & amicitiam assequatur.

Qu. Num ejusmodi Eusebii intentio usuræ labe infecta sit.

CAS. III. Eranistes summis precibus exoratus mutuat Cajo 10. aureos, sed cum ea intentione, & pacto; ut, cum de sua apotheca injuste male dixerit; ipse ad illam imposterum, emptionis causa, adire quandoque teneatur.

Qu. An ejusmodi pactum sit usurarium?

MENSE NOVEMBRI.

CAS. I. Cum Apulejus mortali morbo inopinate corripiatur; Capellanus præsens infelici casu perterrefactus, post absolutionem a peccatis, ei administrat extremam unctionem, adhibendo scilicet, quasi necessitate cogente, oleum simplex ex olivis expressum ab Episcopo non benedictum.

Qu. num ejusmodi unctio rationem habeat Sacramenti?

CAS. II. Parochus *facili negotio* subdelegat Capellanum ad impertiendam infirmis in articulo mortis Apostolicam benedictionem.

Qu. utrum jure?

CAS. III. Capellanus subdelegatus post extremam unctionem, dum vult infirmo Benedictionem Apostolicam impertire, illum videt agentem animam.

Qu. num urgente mortis articulo ejusmodi absolutionis formula contrahi possit; & quæ verba in tali casu proferenda sint, & quæ omittenda?

CAS. I. Hiberno tempore ad declinandam frigoris intemperiem Eventius Sacerdos in stabulum se se recipit, ibique horas canonicas persolvit.

Qu. An decenter?

CAS. II. Parochiani nonnulli dum Festis diebus Ecclesiam adeunt; illam armati ingrediuntur; ipsumque Sacrum audiunt vel *reticulis*, vel *pilæolis* capita cooperti.

Qu. Utrum graviter sint a Parocho reprehendendi?

CAS. III. Titius cum Cajo rixatus, ipsum intra Ecclesiam persequitur; ibique in eumdem Cajum Sclopetum explodit; qui tamen nullo vulnere accepto ab Ecclesia aufugit.

Qu. Utrum Titius a quolibet Confessario absolvi possit?

FINIS.